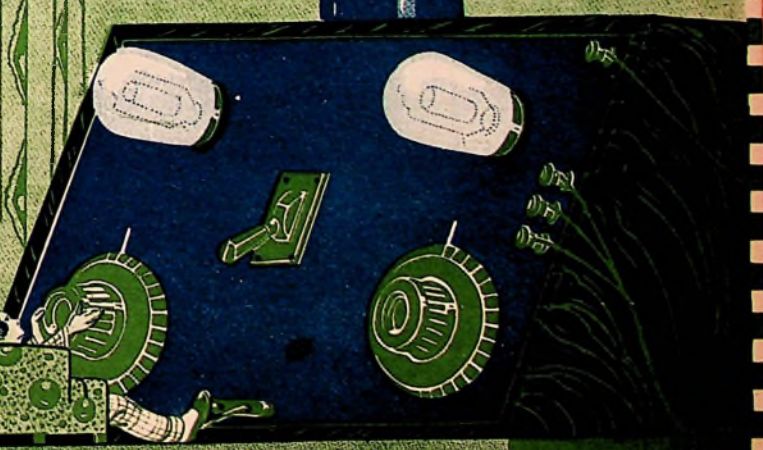

RADIO-EXPRES

N° 21
22 MEI 1924.

OPNIEUW VERLAGING
van het tarief!
THANS PER VLIEGTUIG
K. L. M.
NAAR PARIS f 39.⁵⁰

Firma W. BOOSMAN,

Warmoesstraat 97, Amsterdam. -- Tel. 9103 N.

Instrumentmaker der Kon. Ned. Marine.
Opgericht 1836.

„WATMEL”, fijnregelbare roosterlek-weerstand van 0,5 tot 5 megohms f 1.90, franco toezending na ontvangst van postwissel à f 2.05.

PRIMAIRE ontvanger voor telefonie en telegrafie zonder lamp en spoelen, gemonteerd op ebonieten frontplaat vanaf f 47.50.

SECONDAIRE ontvanger vanaf f 90.—.

GENERAL RADIO condensatoren en transformatoren.

MURDOCK condensatoren en weerstanden.

RADION knoppen en schalen.

DUBILIER rooster en blokocondensatoren.

HART & HEGEMANN Radio materiaal.

PHILIPS, S. F. R. en TELEFUNKEN lampen.

„TRANSFORMA” Laagfrequent en Hoogspannings-transformatoren.

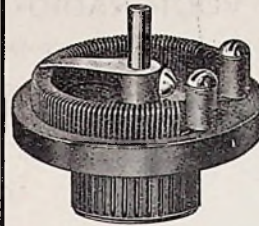
„TRANSFORMA” Honingraatspoelen.

Radio-Inrichting Fa. Ch. VELTHUISEN

OUDE MOLSTRAAT 15a-18, 's-GRAVENHAGE. Tel. H. 2412.

ANNO 1891.

KANTOREN EN MAGAZIJNEN: Juffrouw Idastraat 5.

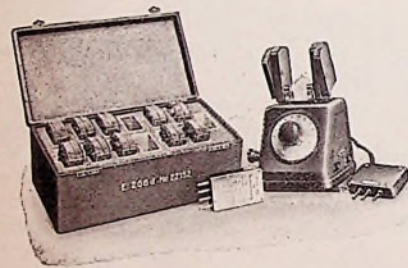
NUTMEG GLOEIWEERSTAND

slechts f 2.-

met fijnregeling f 3.-

PRIJSCOURANT IN DRUK - WEDERVERKOOPERS RABAT.

TELEFUNKEN

De kleinste lamp-
ontvanger met
terugkoppeling.
Uitwisselbare
spoelen voor een
golfbereik van
150-40.000 m.

Type E 266

SIEMENS & HALSKE A. G.,
Afd. Telefunken.
Telefoon Haag 1850.

Filiale 's-Gravenhage.
Huygenspark 38—39.
Interc. letters E' en EII.

AFTAK- SPOEL

is een aftakbare N. R. W.-Honingraatspoel.

Geheel gemonteerd met vijf aftakkingen:
f 7 — (overeenst. m. N. R. W. Spoel n°. 25—100)
f 7.50 (overeenst. m. N. R. W. Spoel n°. 150—400)

Indien ter plaatse niet voorhanden, schrijft aan:

NED. RADIOWERKEN DOORN.

Spoelhouder met Kogellagers.

NIEUW!

Geen krakende contacten meer.

Geen soepele snoertjes.

Geen capaciteitseffect.

Geen doode gang in de terugkoppeling.

Zeer zuivere, zachte regeling. — Verbetert Uwe ontvangst! — Sterk en sterfelijk!

Prijs op eboniet f 7.50. Prijs zonder eboniet f 6.—.

Compleet met 2 fijnregelhefboommen franco door geheel Nederland.

Firma H. MULDER. Veerstraat 13. Tel. 640. BUSSUM.

RADIO-BITABUR.

de isoleerlak voor radio-werk.

= ATEBUR. - Soest. =

COMMERCIEEL
ELECTROTECHNISCH
BUREAU

DEN HAAG
LAAN VAN MEERDERVOORT 30

TEL. M. 5277

ALTIJD GEREED!

Kent gij de teleurstelling welke een ontladen accu geeft, juist wanneer gij naar een mooi programma wilt luisteren?

De bezitter van onzen

ROTEERENDEN GELIJKRICHTER

kent die teleurstelling niet. Zijn ontgangstation is altijd gereed, omdat deze gelijkrichter het meest bedrijfzeker en eenvoudigst te bedienen laadstation voor den amateur is.

Prijs, geheel compleet met transformator voor aansluiting op 110—125 of op 220 Volts net (bij bestelling op te geven) en geschikt voor het laden van 4 en 6 Volts accubatterijen met max. 5 Amp. f 60.—.

UIT VOORRAAD LEVERBAAR

RADIO-EXPRES

WEEKBLAD VOOR RADIO-TELEGRAFIE EN -TELEFONIE

OFFICIEEL ORGAAN VAN
DE NEDERLANDSCHE VEREENIGING VOOR
RADIO-TELEGRAFIE.

UITGAVE VAN N. VEENSTRĀ,
LAAN VAN MEERDERVOORT 30, DEN HAAG.
TEL. MARNIX 2112.

DIT BLAD VERSCHIJNT IEDEREN DONDERDAG.

De abonnementsprijs bedraagt, bij vooruitbetaling, f 3.— per halfjaar voor het binnenland en f 5.— voor het buitenland, per postwissel in te zenden aan het bureau van Radio-Expres, Laan van Meerdervoort 30, den Haag. — Losse nummers f 0,20 per stuk.
Correspondentie, zoowel voor Administratie als Redactie, gelieve men te zenden aan het adres: Laan van Meerdervoort 30, 's-Gravenhage.
Het auteursrecht op den volledigen inhoud van dit blad wordt voorbehouden volgens de Wet op het Auteursrecht van 23 September 1912, Saatsblad n° 308.

INZENDING VAN BERICHTEN.

Wegens de toenemende werkzaamheden, aan het gereed maken van „Radio-Expres” verbonden en de zeer groote oplage, waarin dit blad verschijnt, kunnen wij in het eerstvolgend nummer berichten alleen opnemen, wanneer die des Dinsdagsnamiddags in ons bezit zijn.

Voor het eerstkomende nummer moeten wij wegens den Hemelvaartsdag den termijn op Maandagnamiddag stellen.

REDACTIE R.-E.

Internationale Amateur-Radio Unie.

Van Amerika is de gedachte gekomen, een internationalen band te leggen tusschen alle radio liefhebbers over de geheele wereld. De president der A. R. L. die in den aanvang van dit jaar ons werelddeel bezocht, heeft dit idee met zich mede gebracht. Het resultaat is dat op 12 Maart j.l. te Parijs vertegenwoordigers van 9 verschillende landen bijeen zijn gekomen teneinde den grond te leggen voor een dergelijke Unie. Aanwezig waren de landen: Engeland, Frankrijk, Amerika, België, Italië, Zwitserland, Spanje, Luxemburg en Canada.

Bij gelegenheid van een gemeenschappelijk banquet werd besloten tot benoeming van een comité, dat de voorbereidingen zou treffen tot samenstelling van deze permanente internationale organisatie. Afgevaardigden der ver-

schillende landen werden aangewezen om zoo spoedig mogelijk een voorbereidende vergadering te beleggen. Deze had plaats op 14 Maart. Samengesteld werd een „Voorloopig comité ter organisatie” met als president: Hiram Percy Maxim en secr. Dr. Pierre Corret, resp. pres. der A. R. L. en pres. van het „Comité Français des Essais Transatlantiques”.

De taak van dit comité zal dus zijn de voorbereiding van een conferentie te Parijs, gedurende de Paaschvacantie 1925, alwaar de definitieve oprichting der Unie zal plaatshebben. Op deze conferentie zullen afgevaardigden van alle landen worden uitgenodigd.

Wij kunnen de totstandkoming van deze Unie met vreugde tegemoet zien. Niet alleen is zij een stap voorwaarts in de richting der internationale verbroedering en goede verstandhouding, maar tevens zal zij van groot praktisch nut zijn.

Zoodra ons zendvergunning niet meer wordt onthouden, zal ons optreden ook meer actief worden en bij de groote mogelijkheden die voor den hedendaagsche radio-amateur openstaan, is een internationale verstandhouding dan ook voor ons haast onontbeerlijk.

NU HET LENTE IS IN 'T LAND.

Een late lente, die ons in eens als midden in den zomer plaatst!

Is het mogelijk, dat die jubeling der

herlevende natuur met iets minder moois gepaard zou gaan?

Verschillende nieuwe radio-luisteraars, die dezen winter waren begonnen en langzamerhand baas begonnen te worden over de grillen en nukken van hun toestel, hebben avond aan avond hopeeloos gestaan met den condensatorknop in de hand. Wat was er nu losgebroken?

Een lezer te Bussum schrijft:

„Met de warme dagen van onlangs had ik ergen last van gekraak in de telefoon. Nu het weer zachter is, heb ik Parijs zonder storing. Tot mijn verbazing had ik Zondag 18 Mei (hetzelfde zachte weer) Hilversum met erg hoorbaar gekras. Het is toch niet waar dat dit mooie zomerweer schadelijk is voor goede ontvangst?”

Helaas! het is wél waar! Voor ons armen is de natuur wreed. Dit is de komst der zomersche luchtstoringen, die vooral met dichtbij of verwijderd onweer aan de lucht alles kunnen overstemmen. Wie daar voor het eerst mee kennis maakt, begint pas goed de beteekenis van dat luchtstoringsvraagstuk te beseffen.

Wat er tegen te doen is?

Tot dusver niets of zoo goed als niets. Het is de brandende kwestie voor het gansche radioverkeer.

„Tot mijn verwondering, zoo schrijft een ander lezer, las ik in uw geëerd blad nog geen enkele maal iets over atmosferische storingen; men zou al lezende, zelfs den indruk krijgen, dat deze er den laatsten tijd in het geheel niet waren! Zou het niet de moeite loonen, er in de „Radio Expres” eens iets van te vermelden, b.v. of ze de afgelopen week sterk of gering waren? Het komt me voor, dat wat ons land betreft, dit voor

OMROEP.

Uit te zenden door de Ned. Ver. voor Radiotelegrafie met den zender PCGG, den Haag.

Golflengte 1050 meter.

PROGRAMMA VOOR DONDERDAG 29 MEI 1924.

Aanvang 8 uur 30 n.m.

BUITENGEWOON CONCERT,

TE GEVEN DOOR

den Heer CH. VAN ISTERDAEL (cello),

Mevrouw GISELA VAN DELDEN—SCHLESINGER (piano).

1. a. Adagio	G. Tartini.
b. Menuet	Mattheson.
(Violoncel en piano).	
2. a. Etude F. mol	Fr. Chopin.
b. Valse Cis mol	Fr. Chopin.
(Piano).	
3. a. Andantino	P. Martini.
b. Menuet	G. Valansin.
(Violoncel en piano).	
4. a. Frühlingslied	F. Mendelssohn.
b. Spinnerlied	F. Mendelssohn.
c. Rigaudon	J. Raff.
(Piano).	
5. a. Le Cygne	C. Saint-Saëns.
b. Nocturne	B. Levenson.
(Violoncel en piano).	
6. a. Consolation	B. Verhallen.
b. Arlequin	D. Popper.
(Violoncel en piano).	
7. a. Liebestraum	Fr. Liszt.
b. Le Rossignol	Alabieff-Liszt.
(Piano).	
8. a. Berceuse	Max. Guillaume.
b. Tarantelle	D. Popper.
(Violoncel en piano).	
9. a. Zephir	M. Moszkowski.
b. Valse de Concert	A. Rubinstein.
(Piano).	

Alle door den Heer Ch. van Isterdael te spelen nummers zijn door hem gespeeld voor de "His Master's Voice Records" en overal verkrijgbaar.

(Nadruk zonder bronvermelding verboden.)

schrijven erover in „Radio-Expres" helpt geen zier. Dit is erger dan de „hond in Mexico". De grootste overredingskracht baat niet.

Intusschen toonen de ingekomen brieven, dat het zijn nut heeft, onze hulpeloosheid tegenover dit euvel nog eens te constateeren.

* * *

De N. S. F. deelt ons mede, dat zij bij te sterke luchtstoringen haar Omroepavonden in de zomermaanden niet laat doorgaan.

DE UITZENDING VAN SCHEVENINGEN-HAVEN OP ZATERDAG j.l.

In den Haag is het demonstreeren van de draadloos uitgezonden muziek en redevoeringen ter gelegenheid van de Herdenking der Eerste Vredesconferentie door het telefonie-station Scheveningen-Haven, geen succes geweest.

Ofschoon de opname van muziek en spreken in de Ridderzaal geschiedde met de uitstekende hulp van de Western Electric Cy., die haar microfoon- en versterkersstelsel hiervoor met bediening ter beschikking stelde, gaven de luidsprekerdemonstraties en zelfs het luisteren met telefoon op het oor bijna algemeen niets dan tegenvallers.

De 500-periodentoon van Scheveningen-Haven bleek bijzonder storend, maar bovendien ging de uitzending vergezeld van krakende en krassende bijgeluiden, die vooral in den aanvang tot bijna volledige onverstaaenbaarheid voerden.

In de Ridderzaal zelf werd door technici van de Western Electric de uitzending overigens gecontroleerd met behulp van een kleinen raamontvanger en wat men daar ontving was van goede kwaliteit, hetgeen op zichzelf erop wees, dat het niet zat in modulatiefouten, wat men ook van de Western Electric niet zou kunnen verwachten.

Waarom evenwel hadden anderen dan géén goede ontvangst?

Uit het overige land weten de thans van Rotterdam, dat ook daar de 500-periodentoon nogal sterk was, dat de modulatie voor spreken er den indruk maakte van te grof te zijn, althans voor luidspreker, terwijl de muziek goed wordt genoemd, tot ver de straat in hoorbaar te maken. Nu, zoo goed oordeelden velen in Den Haag niet eens.

Uit Gelderland bericht men ons ook beslist slechte ontvangst.

Toch weten wij van een amateur, die althans de Nederlandsche speecheen en de voordracht uit Antigone door Albert Vogel (deze trad op in plaats van Roy-aards) prachtig verstaanbaar heeft gehad, ook in den Haag, zelfs met luidspreker. Evenwel, hij moest daartoe ontvangen

de verschillende plaatsen niet zoo heel veel uiteen zal loopen. Mijns inziens zou menig amateur er U dankbaar voor zijn en niet langer tevergeefs de oorzaak van alle mogelijke geknetter en geratel — dat volgens mijn ervaring deze maand eigenlijk nog niet „van de lucht" af is geweest — in antenne, toestel of verdere benoedigdigheden zoeken. Nog er vanaf gezien, dat deze storingen het luisterge-

noegen grootendeels bederven en, voor zoover het tenminste het amateur-ontvangapparaat betreft, naar mijn meening dit in dezen tijd veelal onbruikbaar maken".

Wel, deze schrijvers hebben volkomen gelijk. Het is ellendig, enerverend, in één woord: een plaag.

Maar die plaag hindert ons zoo lang al als de draadlooze bestaat. En zelfs

vrij ver buiten afstemming en zonder eenige terugkoppeling. Buiten afstemming waren de hinderlijke bijgeluiden verdwenen en toonde de modulatie af haar goede kwaliteiten.

Waar de contrôle-ontvanger van de Western een ontvanger was met golf-lengte-transformatie (zie fig. 110 Draadloos Amateurstation), die ook telefonie-ontvangst naast de eigenlijke afstemming mogelijk maakt, is het zeer wel mogelijk, dat die goede kwaliteit van overkomst leverde, terwijl een gewone ontvanger, dien men niet zoo licht buiten afstemming gaat instellen, onbevredigend resultaat leverde.

Aan een goeden omroepzender is echter stellig de eisch te stellen, dat zoo iets niet voorkomt.

OVERBRENGING VAN MUZIEK UIT CONCERTZALEN.

Het schrijven van den heer E. Donkert te R'dam heb ik met belangstelling gelezen en ik bevestig hetgeen genoemde heer schrijft wat betreft het duidelijk merkbaar zijn of de Radio-concerten in schouwburgen en concertzalen worden gegeven of in een klankzaal. Dit verschil is met luidspreker zoowel als met hoofdtelefoon duidelijk merkbaar. Wat de kwaliteit van de muziek echter betreft, ga ik niet met den heer D. accoord, daar de muziek uit een concertzaal een hollen klank heeft en niet zoo zuiver en natuurgetrouw is als uit een klankzaal. Deze ervaring heb ik vooral opgedaan met het concert, dat eenigen tijd geleden in het Concertgebouw te A'dam werd gegeven. De andere genoemde aansluitingen waren niet zoo erg hol van klank als de aansluiting op het Concertgebouw.

Wat de zuiverheid van de muziek uit een klankzaal aangaat kan ik u melden dat deze met mijn toestel door den luidspreker zoo zuiver is, dat men haast zou gelooven, dat men zelf in de zaal was waar het concert werd gegeven. Het z.g. gramofoon-idee heb ik dan ook heelmaal niet.

Ten overvloede zij nog aangevoerd, dat wanneer iedereen de opinie van den heer D. was toegedaan, er geen klankzalen behoeften te zijn en men zich de kosten van deze tamelijk kostbare inrichtingen kon besparen.

Rotterdam.

O.

VERKEERDE TIJDSOPGAVE.

De heer K. v. d. Heijden te Leiden zegt in een schrijven aan onze redactie, dat de tijdsopgaven in R.-E. no. 19 omtrent de Fransche ontploffingsproeven, onjuist waren en 15 Mei 7.50 n.m., 23 Mei 8.20 n.m. en 25 Mei 9.20 v.m. moesten zijn.

In onze mededeeling was sprake van 7.30, 8.— en 9.— Greenwichtijd. Dat is,

WIE VOOR ONS SPELEN.

Mevrouw GISELA VAN DELDEN-
SCHLESINGER.

Gisela van Delden Schlesinger, geboren te New-York, kreeg haar muzikale opvoeding van de „National Conservatory of Music" in die stad. Zij was een leerling van den bekenden pianist Raphaël Jozeffy, kwam daarna naar Europa om onder leiding van Teresa Carreno in Berlijn verder te werken.

Mevrouw van Delden verscheen in 't publiek in Amerika en Duitschland en sinds zij in Holland woont is zij eenige malen in den Haag in eenigszins besloten kring opgetreden.

CH. VAN ISTERDAEL.

Charles van Isterdael werd geboren te Mons in België en ontving zijn eerste opleiding van zijn vader. Op 6-jarigen leeftijd trad hij te Brussel reeds op. Na overlijden van zijn vader studeerde hij aan 't Brusselsche conservatoire, dat hij met de hoogste onderscheiding verliet. Op 16-jarigen leeftijd werd hij aan de Fransche Opera te Den Haag benoemd; daarna gaf hij vanuit den Haag les aan de muziekschool te Mons en werd een jaar later benoemd aan het Haagsche conservatorium voor muziek. Hij nam deel aan de oprichting van het Residentie-orkest en nam daar de plaats in van cello-concertmeester. Maar niet alleen in Holland deed van Isterdael zich hooren, in schier alle hoofdsteden van Europa trad hij op met zeer veel succes, en werd daarom door verschillende buitenlandsche regeeringen met onderscheidingen vereerd.

zooals wij opgaven: 8.50, 9.20 en 10.20 Ned. zomertijd.

Was nu géén Greenwichtijd, maar Fransche zomertijd bedoeld? Dat schijnt het geval te zijn. Hetgeen weer eens een voorbeeld is van de verwarringen waartoe zomertijd aanleiding geeft.

Donderdag 15 dezer gaf F.L. naar D. V. te Blo. ons mededeelt, extra-tijdseinen van 7.40 tot 8.10 Amst. zomertijd. Deze extratijdseinen van den Eiffel-toren worden gegeven op de gedempte golf van 2600 M. Ieder sein bestaat uit roeptekens

gedurende een halve minuut, enkele seconden stiltte, en een tik precies op de volle minuut. Bij elke ontploffing wordt zulk een sein gegeven 5 minuten vóór ontploffing, daarna 4 dergelijke om de 5 minuten. Hier te lande zou geluid vernomen kunnen worden plus minus 10 tot 20 minuten na het laatste tijdsein.

Van het geluid der eerste ontploffing. Donderdag 15 dezer, is nergens veel waar te nemen geweest. Te Parijs niets, te Bordeaux wel, te Marseille zelfs met gevoelige instrumenten niets.

„RADIO-EXPRES" IS HET RADIO-BLAD.

Radio is een spreuk geworden, Aldus begon ons eerste blad, Dat in een blank wit pak gestoken, Ieder dra tot vriend reeds had.

Onlangs is het witte pakje
Eerst veranderd in een geel,
Keurig was het toen verzorgd,
Steeds was het een prachtjuweel.

Pas is het nu weer veranderd,
Rose was de eerste kleur,
Elke week nu weer wat anders,
Steeds de nieuwste modekleur.

In het blad is veel veranderd,
Steeds staat er het nieuwste in.
Heele radioverhalen
En 't is alles naar den zin.

Telkens vindt men in dit tijdschrift
„Rebus" en „caricatuur",
Andere schema's en programma's.
Dat alles voor den amateur.

In geen blad staat zoo uitvoerig
Ook de vragenbus gedrukt.
Bovendien de mooiste foto's,
Letterlijk van alles iets.

Als de radio-koorts u vat,
Denk dan om dit radio-blad.

Utrecht, April 1924.

A. VAN DEN MUNT Jr.

WAT ER IN DEN ETHER WAS.

Omtrent den omroep van preeken uit de kerk te Bloemendaal, deelt D. V. te

ONDER DE NULLIJS

STEMMEN OVER HET OMROEP-VRAAGSTUK.

Een aantal brieven over het Omroepvraagstuk zijn in de laatste paar weken nog bij ons ingekomen en wij willen daaruit nogmaals het voornaamste publiceren.

Deze schriftelijke voorbereiding van de behandeling op de jaarvergadering der N. V. v. R. van aanstaanden Zondag biedt het groote voordeel, dat men over en weer elkaars argumenten rustig kan wikkelen en wegen.

De heer M. Heetjans te den Haag brengt de vraag eener belasting van de ontvangst in verband met de etherverpeterij en meent, dat dit verband bij het kiezen van een standpunt mede moet wegen. Hij schrijft:

Bloemendaal ons mede, dat yelen daar, naar te vergeefs zullen hebben geluisterd. De voorloopige vergunning geldt voor een golf lengte van 200 meter. De eerste maal echter geschiedde de uitzending op 375 meter en was de sterkte uiterst gering. Later is in de omgeving de zender wel goed hoorbaar geworden, doch 11 Mei was de golf 480 meter. In orde is de zaak dus nog niet.

De heer H. Th. Meinen te Purmerend schrijft:

Naar aanleiding van de vraag van den heer P. Leentjes te R'dam, in R.-E. no. 20, betreffende een zender welke op 25 meter Southafrica opriep, wilde ik u mededeelen dat door mij hetzelfde gehoord is, evenwel op 125—130 meter. Roepletters g6xx (in R.-E. stond gbxx). Het was de zender van de Radio Society of Great Britain.

Eveneens heb ik een anderen zender gehoord op iets grootere golf, welke N a t a l opriep, maar geen roepletters seinde.

Ook de heer G. Kiela Jr. te Rotterdam wijst erop, dat het station de letters G 6 x x voert en dat 't iederen avond te ca. 12 uur is te hooren en tracht gehoord te worden in Zuid-Afrika. Na deze proeven staat op het program van 6 x x, naar Australië te seinen. Golf lengte is ca. 150 tot 160 meter en hij wordt hier in Holland gehoord met sterkte 8 a 9, met één detector lamp.

De heer W. v. Linge te Veendam deelt mede, dat hij evenals de heer Versluis te Schoonhoven op 11 Mei Zondagavond, door de telefonie van Brussel een gefluit hoorde, dat den heelen avond geduurd heeft. Het zelfde, hoewel veel zwakker, heeft hij af en toe op enkele Engelsche golven.

„Een kennis deelde mij mede, dat hij in den laatsten tijd ontzettend veel last ondervond van storing en gefluit. Op zoek gaande bemerkte hij in zijn buurt een nieuwe antenne en hij ging daarop den nieuwen amateur eens opzoeken. Wat bleek toen? De delinquent in kwestie had iets in elkaar geknutseld met als hoofdartikel een glijspoel, doch de finesses van het geheel waren voor een outsider niet te ontwarren. Alleen stond vast „dat hij alleen genereerend ontvangen kon". Hierin zat dus de kneep.

Mijn kennis heeft er toen nog iemand bijgehaald, die volgens hem meer deskundig was dan hijzelf, doch ook deze wist er geen raad op. Men kon toch moeilijk aan zijn buurman een ander toestel cadeau doen, ongeacht de zekerheid dat er dan binnenkort meer gegadigden zouden opdagen. Onze vriend genereert dus verder. Is echter niet met beslistheid in de toekomst te verwachten, dat we ettelijke van die gebrekkig knutselenden zullen

VONKJES.

Maandagavond na 11 uur heeft men de proef der Engelsche omroepstations kunnen hooren, die alle het gezang der nachtegalen in de bosschen van Surrey lieten hooren met behulp van een op een auto geplaatsten hulpzender. De nachtegaling kwam zelfs hier in Nederland duidelijk over.

Te Stockholm wordt het aantal radio-luisteraars op 20.000 geschat.

De Duitsche telegraaf-administratie heeft de schoorsteenvegers in den arm genomen om clandestine ontvangers op te sporen.

Het tot 1 K.W. versterkte Italiaansche telefoniestation Centocelle I C D is gehoord te Bristol.

De Amerikaan Reginald Gourand wil trachten, van Parijs uit op een golf van 32 meter over den oceaan te telefontoeien. Hij kan in de als antenne gebruikte 25 voet hooge koperen buis 480 watt energie toevoeren.

Te Bournemouth is het ontvangen met antennetjes op het strand verboden.

Te Hamburg zal op 21 dezer op initiatief van de rijksregering een Heinrich Hertz-vereeninging worden opgericht. Zooals bekend, berust de draadloze telegrafie op de ontdekkingen van Hertz.

krijgen? Voor enkele guldens is men de man en hoe langer hoe meer dringt de radio-liefhebberij bij de minder bedeedden door. Hoezeer er wat voor te zeggen is een ieder een pleziertje te gunnen, wij kunnen toch moeilijk boven onze steden den aether laten verknoeien en als vanzelf dringen zich de twee beslissende vragen op:

Wat is wenschelijker: maar vrij laten doorgaan, waarbij het aantal amateurs wel legio zal worden, doch de ontvangst op den duur voor allen bedorven is? Of:

Een, in den beginne minder groot, doch zich door het aangeboden steeds meer uitbreidend getal amateurs, die zich de weelde willen veroorloven, een goed toestel aan te schaffen.

Wat nu voor H.H. handelaren ook het beste is, behoef ik evenmin aan te toonen."

Nu willen we hier dadelijk bij aantekenen, dat het volstrekt niet noodig

EEN SUPER-FIJNREGELING.

Door J. Corver.

Waarom zullen we niet even goed als Armstrong met al zijn vindingen doet, eens iets met „super” betitelen?

Het was een super-fijnregeling, wat we noodig hadden en nu hebben we inderdaad iets, dat volkomen voldoet.

De behoefte eraan deed zich voor in onzen nieuwen Omroepontvanger, speciaal voor het laatste deel van het meetbereik aan den kant der korte golven. Ofschoon toch bij afstemming met een variometer de golflengten in de buurt van den nulstand niet zóó op elkaar gedrongen worden als bij afstemming met een condensator, levert niettemin dat onderste deel van het golfbereik wel moeilijkheden. Bij een toestel met verwisselbare spoelen gebruikt men de laatste 5 of 10 graden van de instelling meestal niet. Maar bij een toestel als onze nieuwe Omroepontvanger verliest men dan aan meetbereik.

Nu bleek voor iemand met geofefende vingers de bediening van den omroepontvanger tot op de uiterste golflengtegrens zeer wel mogelijk.

Een geheel ongeofefende evenwel moet eigenlijk iets hebben om aan te draaien, dat hij desnoods een halven slag kan bewegen zonder dat dit voor de afstemming veel kwaad kan. Dan eerst zal hij zonder gevoel van zenuwachtigheid met het toestel omgaan. En daarvoor zijn de tot dusver gebruikelijke fijnregelingen met vertragingen van 1 op 4 tot 1 op 10 nog veel te grof.

De door ons toegepaste fijnregeling geeft in hoekmaat een vertraging 1 op 300!

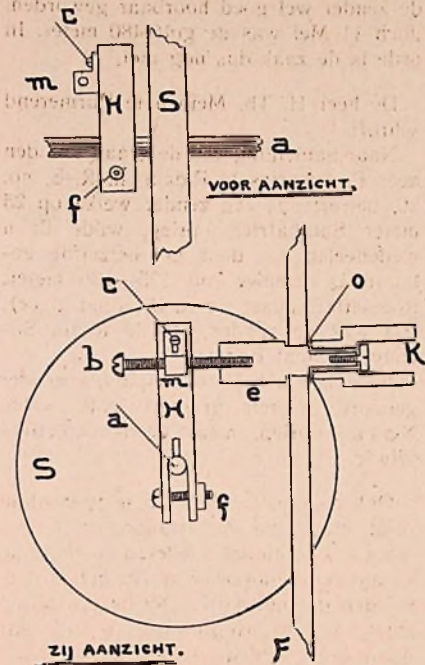
Wij zullen de constructie verklaren aan

is, dat iemand met een minder gevulde beurs persé een etherverpester zou worden. Radio is een nuttige en leerzame bezigheid en de uitschakeling daarbij van de minder gevulde beurzen zouden wij diep betreuren. Wij laten dan ook op het betoog van den heer Heetjans hier dadelijk een ander volgen, dat voor de kleine beurzen opkomt.

De heer J. L a n k h o u t e Dorcht neemt gaarne aan, dat alle schrijvers over deze zaak het goede voor hebben. Maar hij vreest, dat men omtrent de financiën van tal van radio-amateurs onvoldoende gegevens bezit. Niet overal waar een antenne staat, heerscht weelde. De wijze, waarop bij stukjes en beetjes een ontvanger bij elkaar wordt gebracht, verdient vaak alle respect en als men van klaploopen spreekt dan bedenke men, dat honderden gaarne voor een Omroep zouden willen betalen, maar niet kunnen. Menig huisvader heeft niet op eens nog

de hand van de figuur, die weergeeft hoe de fijnregeling in onzen omroepontvanger is aangebracht.

S is daar de schijf, die de assen a der twee variometers meeneemt. S steekt voor op het toestel uit door een gleuf in

de frontplaat F. In die frontplaat is een rond gat o gemaakt, waarin een rond eindje stafefoniet met knop K kan draaien. De juiste constructie daarvan hangt af van den vorm van den knop. Overigens spreekt de figuur voor zichzelf. In het stafefoniet e is klemmend ingeschroefd een 1/8" ijzeren boutje b, dat ongeveer 3/8 c.M. vrij uitsteekt. Op het boutje loopt een moer m, gemaakt van een stukje koper, welks vorm op het

10 of 15 gulden, die hij kan storten voor een Omroep.

Het zou iets anders wezen, meent de heer L., als men 20, 25 of 30 cts. per week kon betalen. En hij vraagt of niet menschen, die hart voor de zaak hebben, zich met een soort contributie-inning voor dit doel zouden willen belasten. De afdelings-penningmeesters zouden het geld in ontvangst kunnen nemen en wie het liever afgehaald zag, zou een klein bedrag méér per week kunnen betalen, waaruit een ophaler van de bijdragen een loon zou krijgen.

Tegen heffing als een belasting van staatswege ziet deze schrijver bezwaar:

„Want heeren, in dezen tijd, terwijl wij reeds zoo gedrukt worden met belasting, als er weer bij komt voor onze liefhebberij, dan geloof ik wel, dat zeer velen zullen zeggen: w e g e r m e e. En vooral zeer vele personen als boven bedoeld. Laten wij vooral niet roeren in wat rust. Want wij Hollanders zijn beter te buigen

TOESTEL VAN DEN HEER P. ELWELD TE MEPPHEL.

Hierbij een foto van mijn eenlampsvontvangtoestel. De lamp die ik gebruik is een Heussen dubbelroosterlamp. De condensatoren zijn door mij zelf gemaakt van plaatjes zink.

De rooster- en telefoon-condensators zijn van „Dubelier”. Verder heb ik nog een telefoon van 2 X 2000 ohm en 2 telefoons van 2000 ohm (enkel). De spoelen die ik gebruik, zijn van fa. Herm. Verveeldt. Het toestel is geheel door mij zelf en met raadplegen van mijn vriend Staal en „Radio-Expres” in elkaar gezet.

De Engelsche stations ontvang ik altijd schitterend. De Hollandsche stations ontvang ik niet zoo goed, behalve de N. S. F., die ik zeer duidelijk ontvang. De antenne die ik gebruik is = 25 meter lang, 2 draads.

Meppel.

P. ELWELD:

met een goed woord dan met dwang”.

Eén punt lijkt ons zwak in dit betoog, n.l. dat degene, die geen 10 gulden in eens heeft, wél in wekelijkse bijdragen nog een loon voor een ophaler er bij zou kunnen betalen. Wie er zóó voor staat, kan het ophaalloon zelf verdienen, als hij zich gewent, het heele jaar door zelf het geld ter zijde te leggen of op de spaarbank te brengen. Dat kost meer wilskracht; maar wie zegt, dat in wekelijkse bijdragen wel f 15 per jaar kan worden betald, kan niet een belasting van f 10 bijv. iets onmogelijks noemen.

Enkele lezers, als de heeren J. J e s s e te Leiden en R. C o r t e n te Geverik Beek, zouden het geld bij elkaar willen laten brengen door een aparte Omroepvereniging te maken, die enkel de vrijwillige financiering van den Omroep ten doel zou hebben. Dat is echter afschuiven van de moeilijkheid op een denkbeeldige

vóóranzicht duidelijk is te zien. In het dunne gedeelte is een kort gleufje gezaagd, waarin de schroef c past, die het stukje koper vasthoudt op het houten staafje H, zóó dat de moer vrij gemakkelijk in het gleufje op en neer kan schuiven, maar overigens zoo vast mogelijk tegen H aan zit.

H is van anderen uitgezaagd, juist passend om de as a, met nog een smalle inzaging naar boven voor de veering en met een boutje met moer f, waardoor de klemming op de as zich laat regelen.

De werking zal nu ook al duidelijk zijn. De klemming van H op de as a moet zoodanig wezen, dat men met de vingers aan de schijf S deze en de as nog vrij gemakkelijk kan draaien bij wijze van grofbeweging. Daarbij wordt H door m en b op zijn plaats gehouden en H slipt op de as a. Draait men echter aan knop K, dan is de klemming van H op de as a voldoende om de as en schijf S mee te nemen met H.

Is s, zooals in ons geval, een $\frac{1}{8}$ " boutje met 20 gangen per inch en de afstand c — a = 6 c.m., dan beweegt c door een volledige omdraaiing van knop k over 360° juist $\frac{1}{200}$ inch = 0.125 c.m. Dat wil zeggen, dat de draaiing der schijf dan wordt:

$$\frac{0.125}{6 \times 2 \times 314} \times 360^\circ = 1.2^\circ$$

hetgeen een vertraging 1 op 300 wordt.

Bij een lengte van 3.5 c.m. voor het boutje b geeft de fijnregeling op onze omroepontvanger de gelegenheid om alleen dáármee het toestel over een golfbereik van ongeveer 100 meter te verstemmen. Daarvoor moet knop K 25 volledige omdraaiingen maken. Met 90° draaien verstemt men slechts 1 meter!

Men kan dus bijv. aan de hand van de golf-lengte-ijking op de schijf S met de grof-instelling het toestel brengen in

vereeniging, die alle macht zou missen om geld binnen te halen.

Een ander punt is het volgende, wat de heer Corten aanvoert:

„Wat het Omroepvraagstuk in het algemeen betreft, zou ik willen vragen of de Omroep indien hij gesteund zal worden, met dezelfde energie als thans blijft werken. Is dit het geval, dan zou ik veel liever de buitenlandsche stations steunen!

„Ik heb n.l. nog nooit een Hollandschen Omroep vrij goed ontvangen, laat staan „keihard“.

„Het is evenwel te hopen, dat mochten we ooit, hetzij vrijwillig, hetzij gedwongen onze Omroep steunen, wij dan ook een Omroep krijgen, die niet voor de buitenlandsche behoeft onder te doen“.

Hieromtrent valt op te merken, dat een goed georganiseerde Omroep n a t u r l i j k voor een station zal zorgen, dat voor de buitenlandsche niet onder doet.

de buurt der afstemming voor de Engelsche telefonticstations en daarna al die stations afzoeken met de fijnregeling.

Aangezien in onze omroepontvanger alle verstemming door wijziging der terugkoppeling vrijwel geheel is vermeden, geeft het monteeren van deze superfijnregeling op het toestel een zoo gemakkelijke bediening, dat geen enkel tot dusver geconstrueerd toestel daarbij ook maar in de verste verte kan halen.

Uit den aard der zaak kan het systeem van fijnregeling, hier beschreven, dat voor een knutselaar in een ommezien is te maken, ook in elk ander toestel op condensatoren en variometers worden toegepast.

OVER KORTGOLF-ONTVANGERS.

In aansluiting bij de korte beschrijving van mijn toestel voor transatlantische ontvangst in het vorige nummer, wil ik hier eens wat meer zeggen over den zgn. „low-loss tuner“.

Om te beginnen dit: ik heb vrijwel alles uit Q. S. T. gehaald (Dec. '23 blz. 37, en Febr. '24 blz. 8), zoodat men daarin alles uitvoerig beschreven vindt.

De afgelopen transatlantische proeven hebben een zegepraal voor de 100 M. golf opgeleverd. Maar voor een amateur is het wel wat lastig om met zijn drie honingraatjes zoo laag te komen; een toestel, dat de Engelsche muziek mooi weergeeft, zal K D K A nog niet dadelijk goed laten doorkomen. Dat komt door allerlei kleinigheden, die voornamelijk wel te zoeken zijn in verliezen door parasitaire zelfinductie en capaciteit in den ontvanger, welke verliezen op deze golven veel grooter zijn dan hooger op. Verder brengt de afstemming ook moeilijkheden mee; het Zuster-Buithuis

Dit ook in antwoord aan den heer D. Lemstra te Groningen, die over dit punt uitvoerig schrijft naar aanleiding van ons artikel van 1 Mei en het antwoord „van achter de tralies“ van Idz.

Welke zender? Dat is voor de noorderlingen het voornaamste punt. En de heer L. vervolgt:

„Rechtdoende behoort men te zeggen, dat het de heer Idzerda is geweest, die den stoot heeft gegeven, niet alleen aan den Omroep hier te lande maar ook aan dien van het omringende buitenland.

„Wanneer wij eens een jaar of vier teruggaan, naar wien kon men toen bijna alleen luisteren? Na a r P C G G.

„Nu er zooveel is te luisteren, luistert men niet graag meer naar een binnenlandsch station, als men een buitenlandsch kan „pakken“ dat beter is. En het is een bekend feit, dat P C G G niet met verschillende buitenlandsche stations kan wedijveren.

„Aan wien de schuld?

effect wordt heel hinderlijk.

Om nu een ontvanger te krijgen die zoo doelmatig mogelijk is, wordt men wel haast gedwongen een apart toestel te bouwen, dat aan de volgende eischen moet voldoen:

1. Het moet het gewenschte meetbereik hebben, niet hooger, maar ook niet lager.

2. De afstemming moet scherp zijn; groote selectiviteit.

3. Makkelijk te hanteeren, met weinig knoppen.

4. Verder moet het weinig storen door genereeren, en last not least:

5. Het moet zoo goedkoop mogelijk zijn.

Nu is een „low-loss tuner“ geen bepaald toestel, maar een toestel, dat op een buitengewoon zorgvuldige manier geconstrueerd is; allerlei ontvangers kan men als low-loss tuners bouwen. Een gewone inductieve ontvanger of een Reinartz zijn even goed te maken, als een hoogfrequentversterker (zie in vorig No. de foto).

Persoonlijk vind ik dat de gewone inductieve ontvanger de voorkeur verdient.

Een van de voornaamste factoren hierbij is de secundaire kring. De hoogfrequentie weerstand hiervan moet zoo laag mogelijk zijn, anders komen we in strijd met de 2e bepaling. Die hoogfrequentie weerstand wordt veroorzaakt door weerstand in de spoel zelf, of in den condensator; door draden enz. die verbonden zijn met den sec. kring, of door weerstanden van andere kringen die met den sec. kring gekoppeld zijn. Men zal dus liefst massief dik draad gebruiken op een vlak geworden spoel; deze laatste van gewoon droog carton zonder schelak. Nog beter in 't geheel geen spoel maar een goed gedroogd houten of ebo-

„De heer Idzerda beweert zijn energie niet hooger op te mogen voeren, doch zelfs met verhoogde energie van 1 K.W. is de zender nog beslist slechter dan vroeger met $\frac{1}{2}$ K.W.

„Zondagsnamiddags, wanneer alles rustig is in den ether, gaat de ontvangst nog wel, maar 's Maandags en Donderdags is ze onvoldoende.

„Over Zondag en Maandag wil ik niet spreken, dat is onze zaak niet. Wat de heer Idzerda dan wil doen moet hij weten.

„Is de muziek goed dan ben ik dankbaar, zoo niet dan is het niet anders. „Maar Donderdags. Dat is iets heel anders.

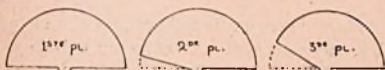
„Is dat nu, wat men verstaat onder een omroep? De heer Veenstra is bijna nooit te verstaan, en de ontvangst van muziek en zang is hier beslist ver beneden normaal.

„Wie Donderdag voor ons spelen“ bericht Radio-Expres. Niet voor ons noordelingen, wij hooren er te weinig

nieten spoelgeraamte, waarop dan de windingen een weinig gespatieerd worden worden. Of een cilindrisch gewonden mandspoel; de windingen kunnen door vastbinden met een dunnen draad saamgehouden worden; deze spoel heeft in 't geheel geen geraamte. Aftakkingen moet men vermijden; in den regel, bederven deze wat men door zorgvuldig, afwerken gewonnen heeft. Tenslotte moet men de spoel op eenigen afstand houden van andere toesteldeel, frontplaat, of omhullende kist.

Wat den sec. condensator betreft, deze moet zoo nauwkeurig mogelijk afgewerkt zijn: kleine nulcapaciteit, goede isolatie van de ebonieten eindplaten; zijn deze van metaal dan zoo dun mogelijk. Ringetjes tusschen de platen niet te klein; de as moet loopen in niet te groote, goed passende lagers. Fijnregeling is heel geschikt, maar dan niet apart (het best is een fijnregeling met tandrad, anders een losse plaat door een holle as). De grootte van den condensator hangt af van het gewenschte meetbereik; is de condensator hiervoor te groot dan kan men eenige platen wegnemen. Ook kan men, om dicht bij het nulpunt een geleidelijke cap. verandering te krijgen, de platen stuk voor stuk, telkens wat meer af snijden, zooals de figuur te zien geeft.

Of men rooster of neg. gloeidraad aan

de vaste platen moet verbinden, is niet altijd te zeggen. Het best is het even te probeeren.

De antennekring heeft in den regel een grooten hoogfrequentie weerstand; koppelt men de antenne te vast met den sec. kring dan kan het effect weer totaal bedorven worden. De geluidsterkte is misschien wel grooter, maar de scherpe afstemming gaat verloren. Behalve dat

van, om te durven zeggen, dat het ook voor ons is.

„Dat ligt zeker aan het toestel, wordt er opgemerkt; neen, dat is de zaak niet, dat kan een vuurproef doorstaan.

„U schrijft, dat Radiola zich er zoo schitterend voor leent om met luidspreker op straat weer te geven. Nu, dat doe ik reeds sedert meer dan een jaar met Königswusterhausen, Engelschen en anderen. Tot voor geruimen tijd deed ik dit ook met P C G G. Nu gaat het helaas niet meer. Dit wat de ontvangst betreft.

„De meesten houden het oog op het oogenblik gericht op de N. S. F., op wat die zal doen, zonder twijfel is deze zender momenteel beter dan P C G G. Maar naar ik in een der berichten in R.-Ex. gelezen meen te hebben, is het bezwaarlijk, daar den Omroep te houden. Dan dus maar in Den Haag. Het zal trouwens de meesten onder ons vrij onverschillig la-

DRAADLOOZE CARICATUREN.

GOEDE ISOLATIE.

wordt de storing voor buurman-amateur sterker, terwijl de hinder van luchtstoringen op den rand van genereeren ook veel

aanzienlijker wordt. Een losse antennekoppeling verdient dus alle voorkeur. Voor het gemak kan de kortegolfontvan-

ten, waar de zender staat, als hij maar sterk genoeg is.

„En al is er nu nog zooveel geld voor de exploitatie beschikbaar, al zijn er nu nog zooveel artsen, die zich belangeloos ter beschikking stellen, zonder prima zender gaat het nu eenmaal niet.

„Gedurende den laatsten tijd is PCGG slechts één Zondag weer normaal geweest, doch de Maandag daarop was het weer mis, en ook Donderdags was het slecht.

„Met zulk een Omroep-zender is men nooit zeker van zijn ontvangst, waarom ik dan ook Donderdags nimmer een leek zou toestaan bij mij te luisteren. Mijn eigen prestige zou er onder lijden.

„Tot slot wil ik nog even opmerken, dat ik noch tegen den heer Idzerda, noch tegen PCGG zelf, gekant ben, doch alleen tegen den Omroep in zijn tegenwoordigen vorm.

„Wij mogen allen den heer Idzerda dankbaar zijn voor alles, wat hij ons de laatste jaren geheel belangeloos heeft gegeven”.

De heer Lemstra kan o.i. gerust erop zijn, dat een Nederlandsche Omroep, waarvoor algemeen geld wordt opgebracht, zal beginnen met een prima telefoniestation in te richten. De tegenwoordige toestand van onzen Vereenigings-omroep is geen maatstaf.

Alles samenvattende, wat tot dusver over de zaak is geschreven, roept de heer W. J. G. Migo te Utrecht ons toe, dat het erkennen der noodzakelijkheid van een belasting, waarvan de secretaris van ons Hoofdbestuur schreef: „het hooge woord is er uit”, heelemaal geen „hoog woord” is, maar integendeel: een lichtpunt aan den gezichtseinder.

ger met aperiodischen antennekring uitgevoerd worden; antennëafstemming is bij groote antennes vaak heel lastig. Bij een kleine antenne zal het zeer zeker de moeite nog loonen. Het best is de antenne te koppelen aan de laagspanningszijde van de secundaire; echter is deze plaats voor de terugkoppelspoel ook de meest geschikte, zoodat de antenne in den regel tóch aan den roosterkant gekoppeld wordt. Men kan de secundaire in twee helften splitsen, en dan op de eene helft de antenne koppelen, en in de andere helft de terugkoppelspoel laten draaien. De sec. condensator staat over beide helften heen, terwijl er onderling geen inductie mag plaats vinden.

De terugkoppelspoel moet zoo min mogelijk windingen van niet te dun draad hebben, het stelsel moet net over het geheele bereik kunnen geneereen. Het best wordt de spoel gemaakt met een houten as (evenals de primaire); een aantal draadwindingen wordt hierop vastgebonden, en de „spoel” is klaar. De diameter moet niet te groot zijn in verhouding met die der secundaire.

Tot zoover in het algemeen.

Nu wil ik nog eens wat maten enz. noemen, ook in verband met de bijgaande foto. Het op de foto in het vorig nummer van R. E. afgebeelde toestel is een hoogfrequentversterker, volgens Koomans, gebouwd als low-loss tuner (naar aanleiding van het artikel in „Radio-Expres”, eenige nummers geleden). Geheel links ziet men, achter den prim.-condensator, de prim. „spoel”. Dan de hoogfrequentlamp (Fransche lamp), dan de secundaire en terugkoppelspoel, daarna den sec. condensator, daarachter de Philips dubbelrooster-detectorlamp, een gloei-stroomweerstandje en een tweetal batterijtes voor den detector.

Nu is zoodaals ik reeds mededeelde het effect van den hoogfr. versterker niet verbijsterend groot, wat m.i. te wijten is aan de moeilijke antenne-afstemming. In het

Deze briefschrijver berekent, dat de „luistervinken” der N. S. F. ten slotte nog maar 4.4 % samenbrachten van hetgeen voor de jaarexploitatie van een Omroepstation noodig is te achten:

„En zou men nu nog durven denken, dat zonder een Wettelijke dwang sprake kan zijn van een Nederlandschen Omroep? Neen! duizendvoudig maal neen en nog eens neen; zonder een Wettelijke drang komt de N. O. er nooit. Ofschoon na dit betoog nog verschillende amateurs zouden willen aantoonen dat, het wél mogelijk zou zijn, durf ik alvorens van dit verweer kennis te hebben genomen, gerust te zeggen, dat het diegenen zullen zijn welke gerangschikt kunnen worden onder de zoo juist door mij genoemde 4.4 %. Het zijn diegenen, die hun tijd begrijpen en niet wenschen te parasiteeren, zoodaals er maar al te jammer legio zijn.

„Mij vervolgens houdende aan het

gebied waar de antenne nog wél af te stemmen is (130 M. en hooger op), is nog wel eenige versterking te constateeren. Als ik dan ook op de zeer korte golven luister, werk ik in den regel alleen met den detector. Daarvoor heb ik om het onderende der sec. spoel een 7-tal windingen gelegd, die dienst doen als antennespoel. Dit is wel niet comme il faut, maar er was geen gelegenheid meer om een draaibare prim. spoel aan te brengen.

De diameter der sec. spoel is 8 c.M., met 21 windingen. Prim. spoel 7 windingen; terugkoppelspoel 20 windingen, diameter 6 c.M. Beide spoelen nog op kokers, als overblijfselen van een ouden Engelsche-muziek-variometer. Condensator 0,00025 mf., Nutmeg 12 plaats met fijnregeling. Het meetbereik is 90—270 M. De neg. gloeidraad is geaard en tevens verbonden met de draaibare condensatorplaten. In den regel luister ik nog met een éénlamps laagfrequentversterker (R. E. 26-lamp).

Zoodaals ook in „Radio-Expres”, eenige nummers geleden, opgemerkt werd, straalt het Koomans schema nog vrij sterk. In Engeland heet het schema niet-stralend te zijn. Op den rand van geneereen werkte het toestel over ruim 1 K.M. nog sterk storend!

Wil iemand nog meer bijzonderheden weten, dan wil ik hem met genoeg van dienst zijn.

H. POMES,
Obrechtstraat 270,
Den Haag.

HET MONTEEREN VAN LEKWEERSTANDEN.

Wellicht zullen mijn mede-amateurs zich interesseeren voor een door mij toegepaste montering van lekweerstanden, die goed voldoet. Zoodaals die in den han-

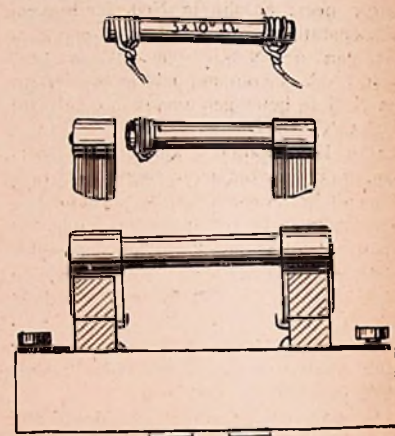
schriftelijk debat onder de nullijn in de laatste nummers van R.-E. met het objectieve standpunt der Redactie, constateeren wij dan niet, dat voor het Omroepvraagstuk langs den weg van het particulier initiatief geen enkele zekerheid werd verkregen? Is het dan niet zeer terecht (absoluut niet hard dit te erkennen) dat er van een gedwongen heffing sprake moet zijn, door tusschenkomst van den Staat? Ach! het is zoo gemakkelijk gezegd: zonder den Staat komen we er ook wel, maar juist hierin treffen we het kardinale punt. Eén jaar, misschien ook twee of meer nog, doch dan ook zijn reeds 50 % der „vrijwillige bijdragers” (dit natuurlijk in het meest gunstige geval bezien en aan te nemen, dat elke amateur een vrijwillige bijdrage gaf) van gedachten veranderd, niet bevredigd over de resultaten misschien en wat dies meer zij. Dergelijke factoren

del voorkomen zijn het de welbekende siliëstaafjes van ± 5 c.M. lengte.

Er zijn verschillende fabrikanten roostercondensatoren met clips om de staafjes te bevestigen. Soms mag echter het lek niet óver den roostercondensator aangebracht worden (bijv. in den smoorspoel-H.F. versterker). Men kan dan gewoon een dikken (0.8 mm.) koperdraad goed blank gekrabd een paar slagen om ieder uiteinde wikkelen en dan vastdraaien.

Dit is echter niet netjes en staat niet op een keurig frontplaat toestel.

Een nettere manier is als volgt:

Men slaat een paar keer den draad om het uiteinde van 't staafje en draait de uiteinden weer stevig in elkaar. Vervolgens knipt men de losse einden zoo ver mogelijk af. Nu is nog noodig: een doorgebrand ijzerdraadweerstandje van een Telefunkenlamp waarvan men de koperen einddopjes af neemt. Deze maakt men van binnen goed schoon en houdt ze dan in een blauwe gasvlam. Nu doet men er een stukje hars in en smelt er zooveel soldeerlood in tot de dop bijna vol is. Dan plaatst men er het siliëstaafje in, wacht tot het koud is, en de boel zit

dienen ten eenenmale niet te bestaan.

„Dat de Redactie (wellicht ook was het een zienswijze der N. V. v. R.) het vertrouwen koesterde dat wellicht nog een derde weg zou zijn in te slaan, getuigt wel van een optimistische gedachte ten opzichten van den Nederl. Radio Amateur in 't algemeen, maar... de veelzeggende punten hiertegenover, ze zijn legio.

„Geachte Redactie van R.-E., het was mij bijzonder aangenaam, uit uw zienswijze een eerste licht aan den gezichteinder waar te nemen, voor den Nederlandschen Omroep, en ik vertrouw, dat nu, de Nederl. Radio Amateur zonder meer deze zienswijze zal erkennen, waarna wij cerlang kunnen terugzien, op het grootsche werk met een zoo sterke fundamentele waarde, gewrocht door de gezamenlijke eenheid.”

stevig en solide gesoldeerd. Het geheel kan dan gewoon in de voetjes van de Telefunken-weerstandjes gepluigd worden en ziet er keurig uit.

W. METZELAAR.

OVER „EEN ENERGIEPRAATJE”.

De feitelijke inhoud van hetgeen TETE TETE, in 't vervolg gemakshalve met H aangeduid, onder bovenstaanden titel schrijft in „R.-E.” van 15 Mei komt hierop neer: er zijn in Nederland twee omroepstations met voldoende energie, dat van de N. S. F. en dat van de N. R. I., en ik voor mij acht de concerten der N. S. F. beter genietbaar dan die van P. C. G. G.

Had H. het hierbij gelaten, dan zou daar weinig tegen in te brengen zijn. H. vindt het evenwel noodig „draadloos” een diagnose te stellen, terwijl hij, naar eigen bekentenis geen praktische kennis bezit van het organisme van den patient en hiertegen moet ernstig bezwaar worden gemaakt.

Alleen op grond van de ontvangst der beide stations concludeert H. dat de door de N. S. F. uitgezonden concerten die van P. C. G. G. in zuiverheid en natuurgetrouwe weergave ver overtreffen.

Ofschoon deze uitspraak nog aanvaard zou kunnen worden, mits men haar zoo opvat, dat de concerten der N. S. F. in muzikaal opzicht beter genietbaar zijn dan die van P. C. G. G., meen ik te mogen opmerken, dat de natuurgetrouwe weergaven niet alleen door de ontvangst te beoordeelen is.

Ientand, die het origineel van een schilderij niet kent, kan toch moeilijk zeggen, welke van twee copien het origineel het meest nabij komt. Dit klemt nog te meer wanneer de origineelen verschillend zijn.

Erger dan deze opmerging van H. is evenwel zijn bewering, dat het van zelf spreekt, dat de oorzaak van het achterstaan van de concerten van P. C. G. G. bij die van de N. S. F. gezocht moet worden in het modulatie systeem. Dit is het eerste punt van de bovenbedoelde „diagnose”. Dat de diagnose niet berust op praktische kennis van modulatie systemen geeft, H. zelf toe. Toegelicht wordt deze bewering dan ook niet. De uitspraak zelve wensch ik niet te bestrijden, aangezien mij daartoe de gegevens ontbreken. Het komt mij echter voor, dat hier op zeer lichtvaardige wijze een oordeel wordt neergeschreven, dat door geen enkelen bewijsgrond wordt gestaafd.

Aan oppervlakkigheid doet dit oordeel allerminst onder voor de door H. zoo gemade rapporten van luisteraars.

Enige regels verder heet het, dat de microfoon der N. S. F. zooveel beter is dan die van P. C. G. G., en nog even later is het de opvanginrichting, die zuiverder

werkt. Bewijsgronden ontbreken hier ook weer volkomen.

In een voor het publiek bestemd weekblad behooren dergelijke beweringen niet thuis. Ik meen dan ook, dat H. beter had gedaan zijn artikeltje in de pen te houden. De lezers zijn er niet mede gebaat en op geheel ongemotiveerde wijze wordt de technische inrichting van P. C. G. G. in een ongunstig licht gesteld.

Ten slotte nog een enkel woord over de kwestie van 10 % en 30 % modulatie.

Het modulatie-systeem van P. C. G. G. is bij uitstek geschikt — en hier spreek ik uit praktische ervaring — om een groot gedeelte der energie te moduleeren. Men kan zodoende met betrekkelijk geringe energie zeer groote afstanden overbruggen, maar de genoemde omstandigheid houdt tevens een groot gevaar in, daar de sterkte der boventonen zeer snel toeneemt naarmate de modulatie sterker wordt. Ruwweg gesproken neemt de sterkte van den eersten boventoon quadratisch toe in vergelijking met die van den grondtoon. Bij de gegeven cijfers 10 % en 30 % zijn dus de boventonen naar verhouding ongeveer drie maal sterker. Dit kan zeker grooten invloed hebben op de kwaliteit van het geluid.

Alleen bij zeer zwakke modulatie is een behoorlijke overbrenging denkbaar, en energieverhooging, gepaard met geringere modulatie, zal voor elk station aanmerkelijke verbetering kunnen geven, onafhankelijk van het gebezigde modulatiesysteem.

In een beoordeeling der beide zenders wensch ik niet te treden; ik stel er alleen prijs op te vermelden dat ik bij afwezigheid van vreemde storingen, het spreken van P. C. G. G. steeds goed heb kunnen verstaan. En juist hierin ligt de beste toets voor de beoordeeling van de overbrenging, omdat dan het geluid steeds van één punt komt, wat bij het overbrengen van een concert niet het geval is. Wie een goed muzikaal gehoor bezit en de artistieke waarde van een concert weet te apprecieeren, doet echter beter niet per radio te luisteren, maar bezoeken de concertzaal.

Den Haag, 19-5-1924.

Dr. A. KOERTS.

DE OMROEP UIT MENSCHELIJK, COMMERCIEEL EN TECHNISCH OOGPUNT.

De Ned. Seintoestellenfabriek te Hilversum zendt ons een zeer fraai uitgevoerd en geïllustreerd werk, blijkbaar een reclame-uitgave van Marconi's Wireless Telegraph Co., over: „The art and technique of Broadcasting.”

Het begint met een korte inleiding over de menselijke zijde van den omroep, die vergeleken wordt bij de uitvinding der

RADIO-REBUS.

Voor de oplossing van bovenstaande radio-rebus stelt de firma de Wit Sadée te den Haag, wederom drie fraaie prijzen ter beschikking, n.l.:

1ste prijs: Een Filtron-condensator, capaciteit 1/1000 microfarad.

2de prijs: Een Reinhartz-spoel.

3de prijs: Een Radiolamp DX 100.

Inzendingen worden ingewacht aan het adres der Redactie van Radio-Expres, Laan v. Meerdervoort 30 den Haag, op een briefkaart, aan de voorzijde bevattende het woord „Radio-rebus” en waarop geen andere mededeelingen voorkomen dan de oplossing van de rebus. Tijd voor inzendingen tot Maandagavond a.s.

boekdrukkunst, waaraan de Engelschen den naam van een Engelschman verbinden, met voorbijgang van Coster en Gu-

Cliché uit „The art and technique of Broadcast”. Marconi's Wireless Telegraph Co.

tenberg; dit tusschen haakjes. Gewezen wordt op het enorm groote publiek, dat men met den Omroep bereikt.

Dan wordt de commerciële zijde besproken, waarbij in een zestal bladzijden

een motiveering en een uiteenzetting wordt gegeven van het Britsche stelsel.

De Britsche Omroep Mij. haalt haar inkomsten uit a. een deel der door Post-rijen en Telegrafie geheven bedragen voor de ontvangstvergunningen; b. een percentage van elk door de fabrikanten in den handel gebracht toestel (onderdeel). De Mij. mag hoogstens 7½ % over haar kapitaal aan rente uitkeeren, zoodat bij stijging der inkomsten het geld strekt ter verbetering van den Omroep. De regeering kan de concessie intrekken en aan anderen verleen als de dienst niet voldoet. Het omroepen van advertenties en politiek nieuws is verboden, terwijl ter bescherming van de belangen der dagbladers de Omroep van nieuws is beperkt tot een bulletin, geautoriseerd door de vier groote persagentschappen: Reuter, Press Association, Exchange Telegraph Cy en Central News.

Ten slotte komt het derde en grootste hoofdstuk: de technische zijde van den Omroep. Verschillende technische vraagstukken worden behandeld, de aansluiting aan schouwburg en concertzaal, de inrichting der klankzaal en de plaatsing daar van een orkest, de ineenloop van het stationsgebouw, de geluid-contrôle, de gelijktijdige omroep door verschillende stations, de met verschillende toestellen te halen afstand, bijzonderheden van den Marconi Q-zender.

Het geheel is met tal van ingeplakte foto's geïllustreerd, o.a. van Marconi-House en van lokalen te Londen (2 L O) en Bournemouth (6 B M). Verder tal van schematische afbeeldingen, o.a. van de Marconi-omroep-microfoon.

EEN MOOIE PRAESTATIE VAN P C M M.

De heer Middelaar te IJmuiden heeft bericht ontvangen, dat zijn station Zaterdag 10 dezer goed is gehoord aan boord van het stoomschip „Kambangan” te Håvre, hetgeen zeker een mooie praestatie mag heeten.

Waar Tetelete in ons vorig nummer iets zeide van de geringe reikwijdte der kleinere omroepzenders, mag dit resultaat van P C M M wel even naar voren worden gebracht.

EEN ESPERANTO-VOORDRACHT.

Zaterdagavond 14 dezer zal Ir. Isbrücker voor de microfoon van P C M M, IJmuiden, een lezing houden in Esperanto.

INTERNATIONALE CONFERENTIE BETREFFENDE RADIO-TELEFONIE.

Een voorbereidende conferentie voor een internationale overeenkomst betreffende Radiotelefonie had den 22sten en 23sten April te Genève plaats in het Palais Eynard. Uit naam van de regeering van Genève werd de bijeenkomst geopend door den minister van Onderwijs, den heer Mussard, die wees op den grooten vooruitgang op internationaal gebied van dezen nieuwen tak van wetenschap en als zijn meening te kennen gaf, dat de Radiotelefonie behoefte heeft aan een internationale taal om zich volledig te ontwikkelen. Het als proef ingevoerde verplicht onderwijs in het Esperanto op de scholen te Genève had hem overtuigd van de buitengewone gemakelijkheid en bruikbaarheid van deze internationale taal.

De heer Maurice Rambert, voorzitter van de Société Suisse Radio-électrique, zette vervolgens het doel van de voorbereidende conferentie uiteen. De merkwaardige ontwikkeling van de Radiotelefonie van den laatsten tijd maakt nieuwe internationale overeenkomsten noodzakelijk, betreffende de verdeling der golflengten voor den Draadlozen omroep en de Draadloze Telegrafie, opdat de laatste de eerste niet zal hinderen. Ook is het wenschelijk tot overeenstemming te geraken omtrent het gebruik van een internationale taal en het organiseeren van een Europeesch centrum voor alle Radiotelefonische stations. De heer Rambert begroette vervolgens de officiële vertegenwoordigers van den Volkenbond, het Internationaal Arbeidsbureau, het Zwitsersche postministerie en de genie van het Zwitsersche leger.

De conferentie koos tot voorzitter den heer Ir. Isbrücker, ingenieur van de Bell Telephone Mfg. Co. vertegenwoordiger van de Nederlandsche Vereeniging voor Radio-Telegrafie, die in het Esperanto een rede hield over de ontwikkeling van den Draadlozen Omroep en over de bezwaren, die deze nog op haar weg ondervindt. Hij stelde voor, den heer Rambert tot eere-voorzitter te benoemen, welk voorstel bij acclamatie werd aangenomen.

De heer Haas, directeur van de Afdeling Verkeer van den Volkenbond, deelde mede, dat de speciale subcommissie van de Afdeling Verkeer eveneens overtuigd was van de noodzakelijkheid, een internationale conferentie van de Regeeringen bijeen te roepen, ten einde de Londensche conventie van 1912 betreffende Draadloze Telegrafie te herzien. In verband met de jongste ontwikkeling van de Draadloze Telefonie, die alle verwachtingen overtrof, zou de Volkenbond gaarne voorstellen of wenschen van

deze voorbereidende conferentie in ontvangst nemen, ten einde de private voorstellen te verbinden met de officieele, die altijd langzamer komen.

Daarna spraken achtereenvolgens: de vertegenwoordigers van de Wireless World te Londen, de voorzitter van de Radio-club te Padova, de commissaris van het Tsjechoslovaksche ministerie van Handel en afgevaardigde van de firma Radio-Slavia, de vertegenwoordiger van het Frankfurtsche Radiostation en de afgevaardigde van de Afdeling Radio van de Jaarbeurs te Reichenberg, die mededeelingen deden over den stand der Radiotelefonie in de verschillende landen en aantoonde, dat overal de wensch bestaat naar een internationale overeenkomst, die een eind zal maken aan de bestaande moeilijkheden. Zij zullen de resoluties van de conferentie als basis aannemen om de publieke opinie in beweging te brengen.

De voorzitter van de Radio-club te Genève diende vervolgens een gedetailleerd voorstel in over de ineenloop der golflengten, en pleitte voor de rechten van de amateurs, wier proeven zooveel bijdragen geleverd hebben voor de ontwikkeling van de Radiotelefonie. Dr. Privat, lid van het Internationaal Juridisch Comité voor Radiotelefonie, deed een voorstel tot internationale organisatie en tot het stichten van een internationaal centrum van zendstations ten einde tot een overeenkomst betreffende de ineenloop der uren te komen en voor het verdedigen van gemeenschappelijke belangen.

Aan den arbeid van de conferentie namen verder deel: een vertegenwoordiger van de Marconi-maatschappij, de directeur van de „Lien des P. T. T.”, te Parijs, de directeur van de Radio te Bern, de Onder-voorzitter van de Zwitsersche Radio-vereening en de heer Won Kenn, Chineesch afgevaardigde van het Internationaal Esperanto-comite.

Dinsdagavond werd de conferentie feestelijk ontvangen door het gemeentebestuur van Genève in de bekende Napoleontische zaal van het Palais Eynard, waar tot dusverre alleen belangrijke staatsconferenties plaats hadden. De door den burgemeester in het Fransch uitgesproken begroeting werd door den voorzitter van de conferentie in het Esperanto beantwoord.

Woensdagmorgen behandelde de conferentie het vraagstuk van de verdeling der golflengten. Een levendige discussie had plaats, waarbij verschillende gezichtspunten naar voren werden gebracht. Men merkte op, dat de Zwitsersche en Fransche gedelegeerden Fransch spraken, terwijl het meerendeel van de buitenlandsche afgevaardigden zich van het Esperanto bediende. Ten slotte werd de volgende resolutie, die alle tegenstrijdige gezichtspunten in zich vereenigde met

algemeene stemmen aangenomen:

De voorbereidende conferentie voor een internationale overeenkomst betreffende Radiotelefonie, te Genève 22 en 23 April 1924 gehouden,

overwegende, dat de Londensche conventie van 1912 en de overeenkomst van Washington van 1920 niet langer voldoende zijn en belangrijke leemten vertoonen ten gevolge van de tegenwoordige ontwikkeling van de Radiotelefonie, spreekt den wensch uit, dat een nieuwe conferentie tusschen de Regeeringen spoedig zal worden bijeengeroepen ten einde die leemten aan te vullen en aan de Radiotelefonie de gelegenheid te verschaffen om zich zooveel mogelijk ongehinderd te ontwikkelen in het belang van de volkscultuur over de geheele wereld en de algemeene verspreiding van berichten, en spreekt den wensch uit,

1. dat bepaalde gebieden van golfengten uitsluitend gereserveerd zullen worden voor den Draadloozen Telefonischen Omroep en dat die gebieden scherp zullen worden afgescheiden van die, welke voor de Radiotelegrafie zijn bestemd;

2. dat wegens het belangrijke aandeel, dat amateurs in de ontwikkeling en den vooruitgang van de Radiotelefonie hebben gehad, hun rechten in aanmerking zullen worden genomen en bepaalde gebieden van golfengten voor hun proeven zullen worden gereserveerd;

3. dat het gebruik van gedempte golven uitsluitend tot de nood- en tijdsignalen worde beperkt;

verzoekt den Volkenbond en de Internationale Telegraafunie, dat zij al het mogelijke zullen doen om het bijeenkomen van de noodzakelijke conferentie, die zoo mogelijk alle staten van de wereld zal omvatten of althans ten minste de staten van Europa, te bevorderen;

en spoort alle Radio-organisaties aan, dat zij de publieke opinie beïnvloeden en verzoekschriften tot hun regeering richten om te Genève en te Bern aandrang uit te oefenen om de conferentie bijeen te roepen.

Vervolgens besprak de conferentie het gebruik van het Esperanto ten behoeve van de Radiotelefonie. De afgevaardigde van de Wireless World te Londen deelde mede, dat de British Broadcasting Co. reeds begonnen is mededeelingen in het Esperanto te verspreiden en o.a. een Esperanto-vertaling zou rondzenden van de rede, waarmede de koning van Engeland de Britsche tentoonstelling te Wembley zou openen, (23 April) zoodat deze over de geheele wereld zou worden verstaan. Een enquête omtrent het gebruik van Esperanto door andere Radiostations

bracht aan het licht, dat tot dusverre vanuit 7 verschillende landen 40 redevoeringen in het Esperanto werden verspreid. Deze gevallen hebben alleen betrekking op groote omroepstations en niet op uitzending door amateursstations. De Tsjechoslovaksche afgevaardigde wees op het groote succes van de propaganda voor toerisme in Tsjechoslovakije door middel van den Esperanto-omroep vanuit het Praagsche station, die in een groot aantal landen was gehoord. De vertegenwoordiger van de jaarbeurs te Reichenberg kon op soortgelijke resultaten wijzen. Andere afgevaardigden, die geen Esperanto kenden, zooals de ingenieur Boni, voorzitter van de Italiaansche Vereeniging van Radioamateurs en kolonel Hilfiker, Chef van de Zwitsersche Genie, getuigden, dat de buitenlandse afgevaardigden elkander door middel van Esperanto zeer goed verstonden en ondersteunden het denkbeeld, het gebruik van Esperanto in de Radiotelefonie regelmatig en algemeener te doen plaatsvinden. Na discussie nam de conferentie met algemeene stemmen de volgende resolutie aan:

De voorbereidende conferentie voor een internationale overeenkomst in zake Radiotelefonie, 22 en 23 April 1924 te Genève gehouden,

overwegende, dat de Radiotelefonie de menschelijke spraak over alle grenzen heen verspreidt en daarbij stuit op de bezwaren van het taalverschil,

acht het gebruik van een internationale taal dringend noodzakelijk voor dat gedeelte van den Draadloozen Omroep, dat voor het buitenland bestemd is;

betuigt haar instemming met Radiostations in Europa en Amerika, die reeds in het Esperanto berichten hebben verspreid of cursussen in die taal hebben gegeven;

beveelt alle Radiostations aan minstens eenmaal per week op een vasten dag in Esperanto te zenden en zooveel mogelijk Esperantocursussen te verspreiden, daar het bleek, dat die taal gemakkelijk en duidelijk verstaanbaar is en reeds een belangrijke verbreiding heeft onder amateurs in alle landen.

De secretaris las nog verschillende brieven voor van vereenigingen uit Frankrijk, Tsjechoslovakije, Duitschland, Engeland en Italië, die geen vertegenwoordiger gezonden hadden, maar Esperanto aanbevalen.

Woensdag na den middag behandelde de conferentie het vraagstuk van de internationale organisatie en de vestiging van een constant centrum te Genève voor onderling overleg in zake de verdeling der zenduren, voor welk doel een

uitvoerend comité werd aangewezen. Ook kwam het vraagstuk van de internationale technische terminologie voor Radiotelefonie ter sprake.

Woensdagavond waren de leden der conferentie de gasten van de Geneefsche Radioclub. Vanuit het naburige zendstation Cointrin werd door verschillende der buitenlandsche gedelegeerden in het Esperanto gesproken, welke toespraken door een in de zaal opgestelden luidspreker werden weergegeven. Ten slotte werd de Esperanto-vertaling van de rede van den Engelschen koning, die te Londen werd uitgezonden, ontvangen. De rede kon woord voor woord worden gevolgd.

VEREENIGINGSNIEUWS DER N. V. V. R.

Afdeling Den Haag.

Zaterdag 24 Mei, 8.15 in de Afdelingszaal

demonstratie van
het

Nieuwe
Omroepontvangtoestel

door den Heer J.
Corver.

Toegang alleen
voor leden der af-
deeling.

Afdeling Rotterdam.

Op de Vrijdag j.l. gehouden afdelingsvergadering is de omroepkwestie uitvoerig besproken. In groote meerderheid ging de afdeling met de plannen van het H. B. mee.

De penningmeester werd gedechargeerd voor zijn geldelijk beheer over 1923.

Een voorstel van het Bestuur om inzake de zendvergunning een andere tactiek dan tot nu toe te volgen, werd met algemeene stemmen aangenomen.

Medegedeeld werd, dat Vrijdag 30 Mei a.s. in het Clublokaal een lezing zal worden gehouden door Ir. A. J. Odinet van Telefunken, over de „Ontwikkeling der Radio in Duitschland“.

Het Bestuur der afdeling wekt hierbij nogmaals alle leden op, de algemeene vergadering in den Haag op 25 dezer te bezoeken.

(Zie voor algemeene werktijden, roepletters en golfengten, nummer 20).

VOORNAAMSTE OMROEPPROGRAMMA'S.

VRIJDAG 23 MEI.

Ned. Seintoestellenfabriek, Hilversum, 1050 M. 8.30 n.m. Dr. B. Suermondt, arts te Hilversum, over het onderwerp: „Ongevallen door Electriciteit“.

Verder uitzending van een gedeelte van het programma van cabaret „Trianon“ met het nieuwe Tzigane-orkest. Bij aanwezigheid van hevige luchtstoringen gaan de avondconcerten niet door. Dit zal dan op den betreffenden avond worden aangekondigd.

Londen, 365 M. 7.50 Populaire avond; 9.15 Speeches uit het Kon. Koloniaal In-

Newcastle, 400 M. 7.50 Suite Ballet „La Source“, Delibes; Overture „Fra Diavolo“, Auber; Ballet-muziek uit „Coppelia“, Delibes.

Brussel, 270 M. 8.35 Kamermuziek-avond met medewerking van Maurice Weynandt, tenor.

Parijs—Radio, 1780 M. 9.20 La salle Gaveau.

ZATERDAG 24 MEI.

Londen, 365 M. en alle overige B.B.C.-stations. 7.50 „A Commonwealth of Nations“, gecomponeerd door A. Corbett-

Middelraad, IJmuiden, 1050 M. 8 n.m. Uitzending van het concert van het Strijkorkest van Cinéma Palace te Haarlem, langs 22 à 23 K.M. lange telefoonlijn, aangesloten aan den zender.

ZONDAG 25 MEI.

Parijs—Radio, 1780 M. 1.05 Radio-concert door het speciale orkest onder leiding van Mario Cazes; 5.05 Radio-concert: Festival régionaliste: La Truiraine; 9.20 Fragmenten uit Le Tosca, Opera-Comique van Puccini met optreden van madame Mâdeleine Clavel van de Opera-Comique en monsieur Ferney van het Grand Théâtre te Lyon; 10.20 Radio-dancing door het speciale Radio-Paris-orkest onder leiding van Mario Cazes.

Nederl. Radio-Industrie, den Haag, 1050 M., 3 u. n.m. Radio-concert met medewerking van het Symphonie-orkest „Meyerbeer“ bestaande uit ca. 30 medewerkers, waaronder 10 eerste violen, 10 tweede violen, 2 cello's, 1 piano, 1 contrabas, 2 alten, 1 piston, 2 klarineten, 1 hobo, 2 fluiten, 1 bastrombone en 1 stel pauken. Solisten: Mej. Nelly Schnetz, piano; de heer C. A. Visbach, clarinet; de heer H. van Wijngaarden, hobo.

De indeeling van het programma luidt als volgt:

3 uur: 1. Kröningsmarsch, Meyerbeer; 2. Overture zur oper. Iphigenia in Aulis, W. Cluck; 3. Solo voor Hobo, Concert van G. F. Händel; 4. Intermezzo, Suite L'Arlesienne No. 2, G. Bizet.

4 uur: Godsdienstige toespraak te houden door den Weleerw. Heer Ds. D. A. v. d. Bosch uit den Haag over: „De Blijdschap van het Christendom“, afgewisseld door eenige zangnummers van de Koor: „Te Deum Laudamus“ van de Herv. Stadszending, den Haag, Directeur Notaris Jalink.

5 uur: 5. Largo, Symph. No. 5 D. dur, Haydn; 6. Solo voor Clarinet, Rigoletto, Luige Bassi; 7. Overture zur oper. der Waffenschmied, A. Lortzing; 8. San Lorenzo, Marsch, G. A. Silva.

5.45 uur: Kindervertelling en radio-correspondentie voor de kleine luisteraars.

Ned. Seintoestellenfabriek, Hilversum,

HERMAN STENZ.

(Zie programma Ned. Radio-Industrie 26 Mei).

stituut ter gelegenheid van het Empire Day Banquet o.a. door Z. K. H. den Hertog van York (alle B.B.C.-stations); 10.20 Tweede akte van de opera „Ariadne“ v. Strauss uit Goyent Garden (alle B.B.C.-stations).

Bournemouth, 385 M. 7.50 Brahms-avond, o.a. 8.25 „Drie Hongaarsche Dansen“; 8.40 „Variaties op een thema van Haydn“, op. 56a.

Cardiff, 353 M. 7.50 Populaire avond.

Manchester, 375 M. 7.50 Dansavond door Massey's Dance-Band.

Smith; 7.50 Het Volkslied; 8.05 Newfoundland; 8.20 Indië; 8.35 Canada; 8.50 Nieuw-Zeeland; 9.05 Australië; 9.20 Zuid-Afrika; 9.35 De Kroon-Koloniën en protectoraten.

Brussel, 270 M. 8.35 Concert met medewerking van mej. Dilverra, sopraan.

Parijs—Radio, 1780 M. 9.20 Fragmenten uit „Les Saltimbanques“; 10.20 Galaradio-concert met optreden van verschillende artiesten der Parijsche theaters en concertzalen.

1050 M. 8 n.m. Radio-concert; medewerkers: Piet Hartveld (viool), Kees Hartveld (begeleiding), Jan van Miltenburg (zang). 1. Lied van Bernard Zweers; 2. L'africaine, Meijerbeer; 3. Lente, Joh. J. H. Verhulst; 4. La Juive, F. Halévy; 5. Het Klokgebied, Henry Zagwijn; 6. Martha, Flotow; 7. Le Cid, Massenet.

Verder 1 uur concert van het vaste Omroep-orkest „De Vogelaars”.

MAANDAG 26 MEI.

Ned. Seintoestellenfabriek, Hilversum, 1050 M. 7.15—8.30 n.m. Kinderuur, verzorgd door mevrouw Antoinette van Dijk.

Nederl. Radio-Industrie, den Haag, 1050 M., 8.30 n.m. Speciale Opera- en Cabaret-avond gegeven worden. Solisten: Mad. Annette Gardener, sopraan; de heer John de Nocker, baryton; de heer Govert Bakker, piano-begeleiding. De cabaretlidjes zullen worden voorgedragen en op de gitaar begeleid door Herman Stenz. De indeling van het programma luidt als volgt: 8.30 uur 1. Aria uit Faust van Gounod, (baryton); 2. Aria uit Butterfly van Puccini, (sopraan); 3. Coupe du Roi de Thulé van Diaz, (baryton); 4. Dragons de Villard van Maillard, (sopraan); 5. Aria uit Rigoletto van Verdi, (baryton); 9.30 uur, lezing van den heer Deys uit Rotterdam over de techniek der zeepfabricatie; 9.50 uur, Cabaretlidjes: 6. Serenade van een H. B. S'r aan zijn schoolvriendin Roosje; 7. Haar Krulletje, (woorden en muziek van Herman Stenz); 8. Liesje; 9. M'n oude mahonie Spinnet (woorden en muziek van Herman Stenz); 10. Marietje en de muziektheorie; 11. Zoodra je in het schuitje stap (woorden van: Dirk de Boer), (muziek van Herman Stenz); 10.30 uur, 12. Favorite van Donizetti, (baryton); 13. Mignon van Thomas, (sopraan); 14. Prologue de Paillasse van Leoncavallo, (baryton); 11 uur. Na afloop van het concert Radio-Correspondentie.

Voer hen die nog niet over een ontvangtoestel beschikken, worden deze concerten gedemonstreerd in de bovenzaal van Café „De Gouden Kroon”, Fred. Hendriklaan 119, Den Haag.

Parijs—Radio, 1780 M. 9.20 Radio-concert. 1. Mazurka, De Bussy; 2. a) Je t'Aime, Beethoven; b) Air des Noces de Figaro, zang Melle Henriette Leliege, Mozart; 3. Deux Preludes, viool, Robert Bernard; 4. Couserie par monsieur E.

Brieux, Gluck; 5. Ballet des Champs Elysées d'Orphee, fluit, Gluck; 6. Entracte de Cavalleria, Mascagni; 7. Chant du Soir, Violencelle, Schumann; 8. Air de Thais, zang Melle Henriette Leliege, Massenet; 9. Suite Pastorale, P. La Combe. Matinée dans les bois — Aubade — Marche rustique.

De Heer J. VAN WILTENBURG.
(Zie Concert der N. S. F. van 25 Mei).

DINSDAG 27 MEI.

Parijs—Radio, 1780 M. 9.20 Concert uit Salle Gaveau.

10.20 Radio-dancing door het speciale Radiola-orkest onder leiding van Mario Cazes.

WOENSDAG 28 MEI.

Smith & Hooghoudt, Amsterdam, 1050 M. 8 n.m. Radio-concert met welwillende medewerking van den heer G. P. de Vries (bariton). O.m. zullen de volgende nummers worden uitgevoerd: 2 Aria's uit Herodiade, Massenet; Lente, C. v. d. Zuide; Benvenuto, Vas Diaz; la Paradeuza, Beethoven; Mailied, Beethoven.

De piano wordt welwillend afgestaan door de Fa. Duwaer & Naessens te Amsterdam.

Parijs—Radio, 1780 M. 9.20 uitzending van het programma van het Théâtre des Champs Elysées, „Festival Mozart” door de Weenske Opera.

DONDERDAG 29 MEI.

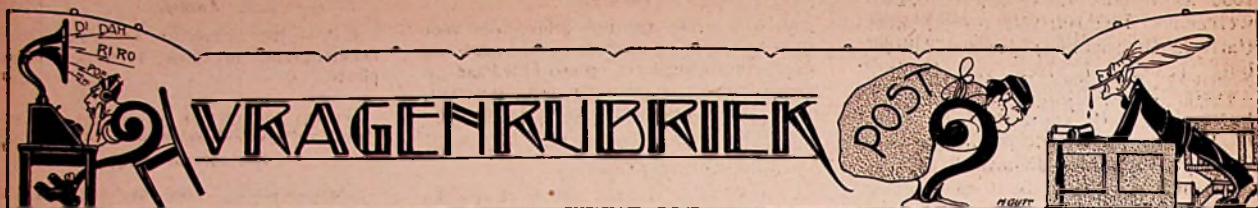
(Hemelvaartsdag).

Parijs—Radio, 1780 M. 1.05 Radio-concert door het tzigane „Radio-Paris”-orkest. 1. Venga Allegría, Ferrete, 2. Roses of the Rio Grande, Leslie; 3. Isabelle, Penso; 4. Hymne au Soleil, Rimsky Korsakow; 5. Elle n'Est Pas si Mal Que Ca, Christine; 6. Syncopated Jazz, Dardany; 7. Samba, Ferrete; 8. Ines, Orlando-Romagnano; 9. Passion, Lounito-Smet; 10. Quand J'Entends C' T' Air des Dolly Sister, Cahill; 11. Ay, Ay, Ay, Sterling; 12. Crooning, Ceasar; 13. On les Aime, Christine.

5.05 Radio-concert: 1. Romance sans Paroles, piano, Mendelssohn; 2. Serenade, fluit, Paul Rougnon; 3. Air de la Somnambule, Bellini, zang: Melle Luisa Torchiani; 4. Gigue en si Bemol Majeur, piano, Bach; 5. La Pecheuse, fluit, Schubert; 6. Monologue dit par Radiolo; 7. Doctor Granadus ad Parnassum, piano, De Bussy; 8. Gavotte, fluit, Walter; 9. Air du Barbier de Seville, Rossini, zang: Melle Luisa Torchiani; 10. Sur la Place de l'Eglise de Posthaven, Rhene-Baton, piano; 11. Suite, fluit en piano, Widor, Moderato, Scherzo, Romance, Final.

9.20 Radio-concert georganiseerd door les Editions Smyth, met optreden van Mej. Bolland. 1. Oh Daddy, Rice Hillier; 2. Danse Roumaine, Alfano; 3. a. Fox Trot de la Nostalgia, Vitaliani; b. Lettres Oubliees, Stolz, zang: Melle Bolland; 4. Romance, viool, Toselli; 5. Primo Bacio, J. Rico, zang: Melle Bolland; 6. a. Pres du Bosphore, Gracey, b. Propos Tendres, Gracey; 7. Ritorna, violoncel, Carosio; 8. a. Une Nuit, Geiger, b. Exotic Blues, Lynde; 9. a. Mania, Daniderf-Leojac, b. Pourquoi?, Toselli, zang: Melle Bolland; 10. a. Gigolette, Lehar, b. l'Amour Ninette, Worsing.

10.20 Sluifing der danslessen gegeven door Professor Jean Schwarz, van de opera. Causerie door M. André Levinson, Critique Chorégraphique de Comoedia, over: La danse Classique”.

Stukken voor deze rubriek in te zenden op een afzonderlijk vel papier (of briefkaart) met opschrift „Vragenrubriek”.

Bussum.

H. J. — De oorzaken van het sluiereffect zijn nog niet goed bekend. Daarentrent zijn nog onderzoekingen gaande. Men denkt hierbij aan geleidende (geïoniseerde) luchtwolven, die tusschen zender en ontvanger voorbij trekken. Het zachte zomerweer brengt inderdaad altijd vermeerdering van luchtstoringen, vooral als er onweer aan de lucht is.

Hoenderloo.

J. G. T. — Waar u mededeelt, een bijdrage te willen storten voor den NSF-omroep, verzoeken we u, die regelrecht aan de NSF te Hilversum toe te zenden. Gegil kan optreden in elk toestel, dat krachtig kan genereren, dus ook in het schema-Koomans. Dan moet de terugkoppeling worden verzwakt. Overigens moet in schema-Koomans een passende lekweerstand worden aangebracht als aangegeven in het schema in R.-E. no. 14 pag. 159. De condensator tusschen sec. en min accu kan alle mogelijke waarden hebben. Hij kan met voordeel tien maal grooter zijn dan door u gebruikt.

Roermond.

H. S. — De „bliksemafleiders” van telefoon en telegraaf binnenshuis dienen meer tot bescherming der toestellen tegen ladingen op den draad dan tot bescherming van het huis tegen werkelijke bliksem-inslag. In uw geval zouden we den antenne-bliksemafleider zoowel aan een ingegraven aardplaat buiten als aan de waterleiding verbinden.

Delft.

L. D. — Uw schrijven wordt volgende week geplaatst. Volgens berichten werkt Radio Parijs met 15 K.W., maar of dit juist is, weten we niet. We meenen, dat het door SFR wordt geëxploiteerd. Brussel is op de korte golf inderdaad zwakker en minder goed geworden. Bij dubbelroosterlampen geeft het inderdaad voordeel, de juiste plaatsspanning nauwkeurig te probeeren.

Amsterdam.

G. H. — Het parallel plaatsen van de telefoon aan primaire van een transformator geeft altijd eenige verzwakking, ofschoon die soms niet heel sterk merkbaar is. Zonder rolschakelaar komt u in de noodzakelijkheid, de telefoon telkens te verplaatsen. Het schema, waarnaar u verwijst, is vermoedelijk dat uit R.-E. no. 12 (een nummer van 12 Maart is er niet); of u den raamkring aan plus dan wel aan min accu verbindt, doet tot het richteffect niets af. Het verbinden van raam of sec. kring aan plus accu stelt alleen het gebruik van een grooteren lekweerstand over den roostercondensator voorop. Schema's voor hoogfrequentverster-

kers, aan te sluiten met stekers aan honingraattoestel vindt u in Het Draadloos Amateurstation en in het Supplement daarop. Men kan dan meer dan één lamp hoogfr. bezigen (in schema-Koomans slechts één).

W. L. de B. — Het gezonden laagfrequent-schema is heel normaal, alleen zijn de kernen geaard om gillen tegen te gaan en zijn de roosterkringen eenvoudig aan neg. zijde accu gelegd, wat niet voor alle lampen maximale werking geeft. De vaste condensatoren over alle primaires zullen vermoedelijk eenige verzwakking veroorzaken.

Wat u bedoelt met het schema-Numans, waarbij u de terugkoppeling heeft omgewisseld, is ons niet duidelijk. Zend ons eens een tekening van het door u gezigde schema. Mogelijk kunnen wij u dan helpen.

H. C. — Uw schrijven hebben wij aan den heer N. doorgezonden. Wij hopen zeer, eens gelegenheid te hebben, uw resultaten experimenteel te vergelijken.

C. H. M. — Wij vermoeden dat het uw bedoeling is, uw toestel te voorzien van 1 lamp laagfr. versterking. Dit gaat het best door het toestel om te bouwen volgens fig. 97 Draadloos Amateurstation. Uit fig. 95 kunt u dan zien op welke wijze de transformator en toevoerleidingen van de laagfr. verst. lamp naar de accu en anodebatterij gevoerd moeten worden.

Wij kunnen geen schema's terugzenden wanneer daarvoor geen postzegels zijn ingesloten. Op de door u aangegeven wijze gaat het niet.

Brussel.

J. W. B. — Wanneer zich in een ontvanger een wisselstroomtoon hoorbaar maakt, is dit vaak een zeer lastig weg te werken storing. Het eerste wat er tegen te probeeren valt, is inductieve koppeling en werken met parallelcond. op de primaire, hetgeen helpt, althans als de storing door antenne en aardleiding binnen komt.

Maastricht.

J. V. — In uw schema mankeert de verbinding van één zijde gloeidraad met aardzijde antennespoel. Dat geeft groote capaciteits gevoeligheid. Ook een telefooncond. van 1/1000ste is erg klein. Verandering dezer twee zaken zal ook beter genereren op korte golven geven.

P. v. W. — De minder goede ontvangst der Engelsche telefonie overdag, ten opzichte van stations op grootere golflengte, vindt z'n oorzaak in de meerdere storingen op de kortere golven.

Utrecht.

C. v. d. W. — Marmier is voor isolatie onbetrouwbaar. Er komen vaak sterk geleidende aderen in voor; daartegen helpt geen isoleerlak. Uw luidspreker zal bij goede antenne achter 2 lampen laagfr. reeds aardig effect geven. Gebruik van 4 à 5 lampen zal vermoedelijk en in de versterkers en in den luidspreker vervorming geven. Een zeefkring zal o.i. tegen tramstoringen maar matig effect leveren.

A. A. — Het gebrom zal vermoedelijk ontstaan door inductie van het lichtnet (zie o.a. desbetreffend artikel in no. 19).

Veendam.

W. v. L. — De bedoelde zeefkring, parallel geschakeld, zal u tegen storingen op 600 meter kunnen helpen, als u eerst aan het werken ermee is gewend. De zeefkring is zonder zoemer als golfmeter te gebruiken volgens bijgevoegde beschrijving. De ijking blijft dezelfde.

Den Haag.

H. — De door u gekozen luidsprekerconstructie is niet door ons aanbevolen, maar door een lezer. Het komt daarbij natuurlijk zeer aan op de gebruikte telefoon. Sommige telefoons geven heel weinig geluid naar buiten. Verzoeken voortaan uw naam te zetten op uw brief.

J. C. K. — Het door u gevraagde betreft de constructie van een speciaal versterker waartoe u zich tot een goede radio-firma zult moeten wenden.

Zaandam.

A. S. — Als de zomer nadert nemen steeds de luchtstoringen sterk toe. Den laatsten tijd zijn die vrij erg geweest. Vermoedelijk ligt het dus niet in uw toestel. Donderdagavond bijv. was er werkelijk onweer aan de lucht, hetgeen enorme storingen meebrengt. Gillen van het toestel bij nadering met de hand ontstaat vooral als het vlak bij den rand van generatoren is gebracht, soms ook als er een slechte cel is in de hoogsp. batterij van den versterker.

Coevorden.

M. J. Th. — Wanneer u gedurende 12 uur 3 ampère verbruikt, is dit 36 ampère-uren. Waar uw accu 60 a.u. heeft bij ½ amp. ontlaadstroom, zal inderdaad bij 3 amp.-ontlading die capaciteit niet veel meer dan 36 a.u. zijn. Dat klopt dus.

Nieuw Amsterdam.

J. B. — In schema-Koomans op pag. 159 van loopenden jaargang moet lekweerstand 1

2 à 5 megohm zijn (bij kleinen roosterc. grooftere weerstand). Grootte van blokcond. C_1 is onverschillig 0.001 à 0.005. De Philips E-lampen zijn inderdaad voor laagfrequent-versterking heel goed. Onder de zwak-gloeiende lampen, gemaakt volgens nieuwe procedés, komen er wel eens meer voor, die in gebruik achteruit gaan. Een lamp van de door u genoemde soort herstelde bij ons wat versterking betreft, door die 10 minuten lang op 4.6 à 4.7 volt te laten branden zonder plaatspanning.

Apeldoorn.

G. R. — In het door u gezonden schema dient aardzijde spoel o. i. verbonden te worden met negatieve zijde gloeidraad 1e lamp. Verder kunt u de smoorspoel in 1en plaatkring en de weerstanden in de 2 volgende plaatkringen vervangen door Radiasmoorspoeltjes volgens fig. 10 Supplement op den 5den druk van het Draadloos Amateurstation, welke brochure u, tegen inzending van 60 cts, door onze administratie kan worden toegezonden.

Nijmegen.

H. W. — Wij geven de voorkeur aan de 6 Volts accu, hoewel de capaciteit van beide accu's niet zeer groot is. Adressen voor transformatoren vindt u in onze advertenties.

Tilburg.

M. M. — De met een gelijkrichter voor de accu maximaal toelaatbare stroomsterkte moet worden afgelezen op een hittedraad- of weekijzermeter en niet van een draaispoelmeter. Deze laatste geeft echter den nuttigen laadstroom aan.

Tiel.

C. A. C. — In verband met de plaatselijke omstandigheden achten wij de verlenging der antenne geen voordeel.

De anodesp. van de bedoelde enkelroostermi-watt lampen is 50 à 80 volt, die der dubbelroosterlampen 8 à 12 volt. Voor laagfrequentversterking ontloupen beide typen elkaar niet veel.

Ruurlo.

J. C. H. Jr. — De oorzaak zal te zoeken zijn in een slecht contact. De DVI verdient o. i. de voorkeur.

Ermelo.

J. J. F. H. — Uw schrijven was te laat voor dit nummer. Wij wijzen u erop, dat wij een enquête hebben gehouden, die in alle dagbladen is bekend gemaakt en waaraan ieder belangstellende kon deelnemen. Dat velen die deelneming nalieten, is niet onze schuld.

Zwolle.

J. B. — Het 2e deel van het examen voor radiotelegrafist 1e klasse, heeft begin Juni plaats.

Wegens plaatsgebrek moet de beantwoording van enkele vragen blijven liggen tot een volgend Nr.

KLEINE ADVERTENTIES.

(uitsluitend onder letters; firmanamen mogen er niet in voorkomen).

Prijs 1—5 regels f 2.50; elke regel meer 50 cent, alles bij vooruitbetaling.

Te koop gevraagd een compleet ontvangtoestel liefst met alle toebehooren.

Brieven letter R. E. No. 111 aan het Advertentie Bureau „Van Driel” Werkendam.

Te koop een zoo goed als nieuw drielamps Radio toestel, gemonteerd op eboniet, in nieuw hout kastje.

Brieven letter R. E. Boekhandel Ebert Hilversum.

Gevraagd

agentschap of depot van goedkope radiotoestellen en onderdeelen. Flink omzet verzekerd.

Brieven met condities onder letter R. E. No. 64 aan het bureau van dit blad.

NIMMER!

is er een luidspreekende telefoon binnen Nederland gebracht die de Sterling zelfs maar nabij komt in zuivere vervormingslooze weergave der draadlooze muziek.

Het critisch oor van den musicus ontdekt geen fout. De „Baby” Sterling geeft een buitengewone geluidsterkte in verhouding tot zijn afmetingen.

PRIJS f 36.-.

Keurig „DOME” type elegant Schemerlamp model van gevlamd Brons f 62.50.

De „DOME” luidspreker is geen instrument: het is een elegant meubelstuk voor den man, (vrouw) van fijnen smaak.

Nederlandsche Seintoestellen Fabriek

HILVERSUM.

Telegramadres: „SIGNAL”. — Telefoon 1821.

Adres voor Ned. Indië:

De N. T. M. „Radio Holland”

Tandjong Priok.

Zoeven verschenen:

„De Ontvangst van Korte Golven”

door

J. Corver.

Prijs **f 0.60.**

Alom bij den Boekhandel verkrijgbaar en tegen inzending van het bedrag bij den Uitgever N. Veenstra, Laan van Meerdervoort 30 te 's-Gravenhage.

De abonnés van het Weekblad „Radio-Expres” kunnen deze brochure tegen den aanmerkelijk gereduceerden prijs van f 0.35 bekomen, doch uitsluitend door inzending van dat bedrag per postwissel aan den Uitgever N. Veenstra, Laan van Meerdervoort 30 te 's-Gravenhage.

RADIO „BROADCAST“ DOUZASTRAAT 34 - DEN HAAG

Accumulatoren 4 Volt, 40 Ampère uren	f 12.—
Basketspoelen 250-3000 M.; ongemonteerd f 2.75; gemonteerd	7.25
Basketspoelen 100-600 M.; ongemonteerd f 250; gemonteerd	7.—
Condensatoren 1000 cM. met „Radium“ knopschaal	7.30
Condensatoren 1000 cM. idem en ingebouwd in lijnregelaar	9.30
Condensatoren als boven 500 cM. f 6.30; met fijnregeling	8.30
Eboniet, diep gepolijst per dm ²	0.50
Fijnregelcondensatoren, 3 platen, met knop en schaal	3.—
Honingraatspoelen, serie van 10 stuks 25/400, eerste kwaliteit	4.50
Honingraatspoelen, serie van 10 stuks 25/400, luxe gemonteerd	11.50
Hittedraadampèremeters 0, 1 ampère f 5.—; 0, 3/4, 10 ampère	6.—
Luidsprekers Amplion f 27.50; Seibt f 19.—, Hallophone f 30.—, S. F. B. f 53.—, C. E. M. A.	64.—
Potentiometers voor op en inbouw 450 Ohm	3.—
Spoelhouders per 3 stuks f 3.30; luxe spoelstekkers	0.05
Telefunken tweelampsversterkers, met lampen	22.—
Transformatoren laag frequent „Darag“ f 4.50; „Transforma“ met 3 jaar garantie f 7.50; Nutmeg met 2 jaar garantie 1/3	12.—
Telefoons; „Germany“ 2 x 2000 Ohm	7.50
Engelsche „FIJS“ 2 x 2000 Ohm f 8.75; Dr. Seibt 2 x 2000 Ohm f 10.50; Dr. „Seibt“ 2 x 4000 Ohm f 11.50; Brown Featherweight 4000 Ohm type F. f 17.50.—; S. F. B.	12.50
Variometer (dubbele) past in elken normalen spoelhouder. Speciaal voor korte golven tot 600 M.	7.50
Variometer (Nutmeg)	12.—
„Watmel“ regelbare lekweerstand 0.5 MegOhm	1.90
Lekweerstand alle maten	0.30

PRIJSCOURANT GRATIS OP AANVRAGE.

Radio Electro Onderneming „ONDOLA“ Weste Wagenstraat 28 Rotterdam.

VRAAG AMERIKAANSCH REINARTS SPOEL EN
FRANSCH MICRO-WATT LAMPEN.
ONTVANGEN NIEUWE ZENDING ONDOLINAS.

Laat Uwe defecte RADIOLAMPEN bij ons herstellen.

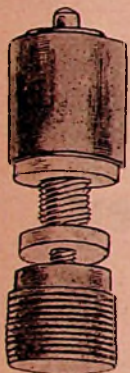
Herstelprijs f 2.75.

N. V. „ELECTRA“

KEIZERSGRACHT 324, AMSTERDAM.

Zendingen van buiten Amsterdam direct te zenden
aan ons filiaal Gloeilampenfabriek „Radium“
Tilburg, Bredascheweg 193.

Gelieve bij het adresseeren van zendingen naar
Tilburg op den naam „Radium“ te letten.

Nam U reeds een proef met den RADIOSTAT, carbon-gloeiverstand?

Wist U dat de RADIOSTAT Uwe lamp geheel geluidloos inschakelt en regelt? Wist U dat doorgeslagen L.F.-transformatoren voornamelijk te wijten zijn aan het onzekere contact der gewone draadweerstand?

Bestel nog heden een RADIOSTAT.

PRIJS f 1.95.

Uitsluitend verkrijgbaar in de betere radiozaken, waar niet wende men zich tot de

Alleenvertegenwoordigers **DE WIT, SADÉE, & Co.**

2e De Carpentierstraat 182-184, Den Haag. Telef. B. 1717.

MICROFONEN voor zenders en microfoonversterking. f 1.50

BLOKCONDENSATOREN 2 mf. onmisbaar bij trillergelijkrichters. f 1.50

LUIDSPREKERS:

„PIVAL“

bekend Fransch fabriikaat slechts f 29.—.

Toezending franco na ontvangst van postwissel, rembours f 0.60 hooger.

„RADIOSTROOM“ **ZEIST**
SLOTLAAN 50-

Groote Veiling

wegens liquidatie van een groot magazijn in Radio-Artikelen, w.o. Lampen, Spoelen, Spoelhouders, Toestellen hoog en laag frequent Versterkers, Motoren, Gelijkrichter, omvormers Dynamo's, Motoren enz. enz. in het

Veilinggebouw de Vijzel, Keizersgracht 616, Tel. 37167,
Amsterdam

op **DINSDAG 27 MEI** en volgende avonden, telkens 7 uur precies, door den Makelaar

N. C. A. J. Groenendijk.

KIJKDAGEN: Zaterdag 24 Mei van 10 tot 4 uur en des avonds van 7 tot 10 uur, Maandag 26 Mei van 10 tot 4 uur.

BANDEN 1923

VOOR

RADIO-EXPRES

nog enkele exemplaren voorhanden.

PRIJS f 1.55.

Levering uitsluitend na inzending van het bedrag aan
het Bureau van Radio-Expres
LAAN VAN MEERDERVOORT 30, DEN HAAG.

SOCIÉTÉ INDÉPENDANTE DE T. S. F. PARIS.

VERTEGENWOORDIGERS

N. V. Handelsmij. Van Seters & Co.

NASSAU OUWERKERKSTRAAT 3, DEN HAAG.

Wederom uit voorraad leverbaar

Miniampèrelamp type:

S. I. F. „WW”
4 VOLT - 0.06 AMPERE
PRIJS f 9.50.

HANDELAREN GEBRUIKELIJKE KORTING.

Smith & Hooghoudt.

Keizersgracht 6 -- Tel. 34163.

AMSTERDAM.

Er is geen betere Loudspeaker dan een
BROWN.

Radio CONCERTOFOON Radio
 464 Singel, AMSTERDAM. Tel. 35222

Demonstraties dagelijks van 9-6 uur en bij afspraak.

VRAAGT ONZE HEDEN VERSCHENEN GEILL. PRIJSCOURANT.

HET NIEUWSTE EN EENVOUDIGSTE OP HET GEBIED VAN ONTVANGTOESTELLEN EN TOEBEHOOREN.

IN NEDERLAND NOG GEHEEL ONBEKEND

..... tevens

SLEM ACCUMULATOREN, C. E. M. A. LUIDSPREKERS. Alles „LES PREMIÈRES MARQUES FRANÇAISES”.

ALLEENVERKOOP VOOR NEDERLAND.

Vertegenwoordiger voor Rotterdam: P. GRAAFLAND, Passage 22, Tel. 6735.

Vertegenwoordigster te Tilburg: N. V. ELECTRA, Wilholminapark 24.

MACHINAAL GEWIKKELDE
HONIGRAATSPOELEN

PER SERIE VAN 10 STUKS No. 25-400

ONGEMONTEERD f 4.75

GEMONTEERD, MET CELLULOÏD BAND EN VERNIKKELDEN STEKKER OP EBONIETEN BLOKJE f 12.—.

WEDERVERKOOPERS HOOG RABAT

JEAN H. LEENDERS

RADIO-ARTIKELEN

STEYL-TEGELEN

TELEF. VENLO 348 TELEGR. ADR. RADIO LEENDERS.

Steeds in voorraad alle

„NUTMEG” Onderdeelen

VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT.

HANDEL RABAT.

Reparatiën aan toestellen, koptelefoons, luidsprekers enz.
 Boren van frontplaten.

A. F. M. HAZELZET,
 Tel. 3114.

ROTTERDAM,
 Steiger 9.

OPGERICHT 1890.

Originele LORENZ dubbele hoofdtelefoons f 13.50.

Spoelhouders met ronde ebonieten blokken f 0.75.

Varta accumulatoren, variable condensatoren enz. tegen lage prijzen.

Compl. 3 lamps variometer toestellen van 200-3000 m. golfengte, enorme geluidsterkte en eenvoudig te bedienen, Inc' lampen, Lorenz telefoon, varta accu en anodebatterij, in prima eikenhouten kast f 175.—.

HANDELAARS EXTRA KORTING.

GEBRÜDER BÖTTCHER,

Filiaal APELDOORN, Hoofdstraat 128.

Van de wereld beroemde

IDZERDA-RADIO-

TOESTELLEN,

is de speciale Radio-Concert-Ontvanger

type „DEKA **RÉGINA**”

(1 H. F.; 1 D. T.; 2 L. F.)

Prijs:
 f 650.-

compleet met 4 Radiolampen in onze geotrooieerde Swastika-fittingen en met een serie Corona-Concert-Spoelen en ingebouwde tralie en anodebatterijen.

N. V. Ned. Radio-Industrie
 Beukstraat 10 :- Den Haag

